

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANCIJA/
FINANCIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

SREDIŠNJA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJE KONSOLIDIRANO IZVJEŠĆE
UNUTARNJE REVIZIJE
ZA 2022. GODINU

Sarajevo, ožujak 2023. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA MINISTARSTVA FINACIJA I TREZORA BIH	4
2.1. Zakonodavni okvir za uspostavu SHJ i projekti tehničke potpore Europske unije u oblasti unutarnje revizije.....	4
2.2. Nadležnost SHJ i pregled realizacije zadataka SHJ	6
2.3. Ostale aktivnosti SHJ u izvještajnom razdoblju.....	13
3. TEMELJ ZA PRIPREMU GODIŠNJEG KONSOLIDIRANOG IZVJEŠĆA UNUTARNJE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH	14
3.1. Zakonodavni okvir	14
3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH	16
4. KONSOLIDIRANO IZVJEŠĆE O UNUTARNJOJ REVIZIJI PREMA GODIŠNJI IZVJEŠĆIMA JUR ZA 2022. GODINU	18
4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostave	18
4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju	21
4.3. Godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije.....	24
4.4. Pregled uspostave i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH.....	43
4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH.....	46
4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH.....	59
5. PREGLED KVALITETA UNUTARNJE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH KOJI PROVODI SHJ	60
5.1. Svrha i temelj za obavljanje pregleda kvaliteta.....	60
5.2. Rezultati godišnjeg pregleda kvaliteta	62
5.3. Unapređenje sustava unutarnje revizije.....	71
6. STRATEGIJA RAZVOJA SUSTAVA UNUTARNJIH FINACIJSKIH KONTROLA U INSTITUCIJAMA BIH ZA RAZDOBLJE 2020-2025. GODINE U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA UNUTARNJU REVIZIJU	73
6.1. Osnove Strategije razvoja sustava unutarnjih finacijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025. godine i informacija o njenoj realizaciji	73
6.2. Operativni godišnji akcijski plan Strategije razvoja sustava unutarnjih finacijskih kontrola u institucijama BiH za 2022. godinu	74
7. REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VIJEĆA MINISTARA BIH	74
8. ZAKLJUČAK	78
9. PREGLED PREPORUKA	79

1. UVOD

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: SHJ) obavezna je, sukladno odredbama članka 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje osnovne podatke o sustavu unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH, podatke o jedinicama unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, podatke o izvršenim unutarnjim revizijama od strane jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH, kao i podatke o realizaciji preporuka od strane revidiranih institucija i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sustav unutarnje revizije dio je sustava javne unutarnje financijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Europska komisija i koji ima za cilj da zemljama u procesu pridruživanja Europskoj uniji pruži pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sustava unutarnje kontrole.

Sustav unutarnje revizije u institucijama BiH, pored Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definiran je i strateškim dokumentima i to: Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018. godine, koju je usvojilo Vijeće ministara BiH na 87. sjednici održanoj 29. 12. 2016. godine i Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025. godine, koju je usvojilo Vijeće ministara BiH na 8. sjednici održanoj 11. 6. 2020. godine.

Važan segment sustava unutarnje revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju (u daljnjem tekstu: KO SJH). Ovo tijelo čine rukovoditelji Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, Središnje harmonizacijske jedinice Federalnog ministarstva financija i Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva financija Republike Srpske.

2. SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA MINISTARSTVA FINACIJA I TREZORA BIH

2.1. Zakonodavni okvir za uspostavu SHJ i projekti tehničke potpore Evuopske unije u oblasti unutarnje revizije

Obveza Bosne i Hercegovine u oblasti unutarnje revizije utvrđena je člankom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine u dijelu pod nazivom „Suradnja u području revizije i financijske kontrole“ („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", broj 10/08).

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 10/08), Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH („Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16), a na temelju Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 („Službeni glasnik BiH", br. 44/09 i 48/18), uspostavljena je Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH – SHJ koja, sukladno navedenim propisima, ima obvezu uspostaviti i razvijati sustav unutarnje financijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sustava uspostaviti sustav i strukturu unutarnje revizije u institucijama BiH.

Potporu uvođenju i razvoju javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Europska unija kroz realizaciju projekata tehničke pomoći financiranih iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova potpore Bosni i Hercegovini. Do sada su realizirana tri projekta i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*¹), Projekt SPFM (*Strengthening Public Financial Management*²) i Projekt PIFC 3 (Unapređenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini). Projektom PIFC pružena je potpora institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sustava unutarnje revizije (u daljnjem tekstu: IR) i sustava financijskog upravljanja i kontrole (u daljnjem tekstu: FUK) utemeljenih na dobrim praksama u državama članicama Europske unije (u daljnjem tekstu: EU), kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obveze u svezi s procesima pristupanja članstvu u Europskoj uniji. Kroz projekt SPFM pružena je potpora unapređenju veze između kreiranja politika i procedura planiranja proračuna, te jačanja sustava javne unutarnje financijske kontrole. U okviru projekta PIFC 3 nastavljene su aktivnosti iz prethodna dva projekta u cilju pružanja dodatne potpore reformi upravljanja javnim financijama u procesu pristupanja EU, kroz jačanje kapaciteta, ažuriranje metodologije rada i razvijanje softverskih alata za provedbu financijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizije u javnom sektoru na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti na realizaciji projekta EU “Unapređenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini” (PIFC 3) odvijale su se od listopada 2018. do svibnja 2022. godine. U svrhu definiranja ciljeva i područja daljnjeg razvoja PIFC-a na svim razinama vlasti u BiH, u

---

¹ Unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru.

² Podrška upravljanju javnim financijama

okviru Projekta izrađen je nacrt Okvira za strategiju javne unutarnje financijske kontrole za razdoblje 2020-2025.

Rezultati ovog projekta, u domenu unutarnje revizije u institucijama BiH su:

- izrada Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025. godine³;
- izrada novog Priručnika za unutarnju reviziju u institucijama BiH (ažurirana verzija)⁴, sukladno posljednjoj verziji Međunarodnih standarda za unutarnju reviziju⁵;
- izrada Pravilnika o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH⁶;
- okončanje aktivnosti na izradi Aplikacije za praćenje, upravljanje i izvješćivanje o sustavu financijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizije u javnom sektoru BiH (PIFC aplikacija), koja u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju omogućava upravljanje procesom planiranja i vršenja revizija, evidentiranje svih provedenih aktivnosti i izvješćivanje pomoću kompjutorskih alata;
- održavanje teorijskih obuka u svezi s primjenom novih propisa iz oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH, tijekom kojih je, također, prezentirana i nova PIFC aplikacija i
- provedba pilot revizije u jednoj od institucija BiH⁷ u tijeku koje je primijenjena PIFC aplikacija (testna verzija).

Tijekom 2022. godine poduzete su aktivnosti na stavljanju u upotrebu PIFC aplikacije i njena dosljedna primjena od strane svih organizacija na koje se primjenjuju odredbe Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH. U lipnju 2022. godine izvršeno je instaliranje PIFC aplikacije za institucije BiH na server Ministarstva financija i trezora BiH. Pravilnik o korištenju PIFC aplikacije u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj 21/22) donijela je SHJ i održala je obuke za osoblje unutarnje revizije o načinu primjene PIFC aplikacije. Kompanija koja je izradila PIFC aplikaciju pripremila je Korisničko uputstvo za njenu primjenu, koje je dostupno svim njenim korisnicima u okviru PIFC aplikacije.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata da bi se osiguralo razumno uvjeravanje da unutarnje kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno, a to su:

- funkcionalno neovisna i decentralizirana unutarnja revizija (IR) - koja ima ulogu pružiti pomoć rukovoditelju institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola i dajući preporuke u cilju unapređenja poslovanja institucije,
- financijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrole u instituciji i
- SHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

---

³ Usvojena na 8. sjednici Vijeća ministara BiH, održanoj 11. 6. 2020. godine.

⁴ Odluka o donošenju Priručnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 73/21.

⁵ Stupili na snagu 1.1. 2017. godine.

⁶ Odluka o donošenju Pravilnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 74/21.

⁷ Ministarstvo vanjskih poslova BiH

Svaka od tri razine vlasti je, kroz svoju središnju harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO SJH odobrio, dalje razrađivala i pripremala dokumente, prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti unutarnje revizije.

2.2. Nadležnost SHJ i pregled realizacije zadataka SHJ

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. Sukladu nadležnostima definiranim Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, SHJ je do sada realizirala kako slijedi:

- a) *Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;*

SHJ je 2012. godine pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene zakonske pretpostavke za uspostavu efikasnog i ekonomičnog sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definirano je vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnija i racionalnija uspostava jedinica unutarnje revizije, koje će omogućiti uspostavu nepotrebno velikog broja jedinica unutarnje revizije, nego da se s manjim brojem jedinica koje će, sukladno različitim kriterijima grupiranja i ispunjenosti uvjeta, omogućiti pokrivenost unutarnjom revizijom više organizacijski i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekat u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršitelja i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućena je i uspostava jedne jedinice unutarnje revizije koja će vršiti unutarnju reviziju u nekoliko organizacijski ili resorno srodnih institucija, sukladno principima definiranim Zakonom.

SHJ je, sukladno navedenim odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, pripremila Odluku o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19). Odluka je pripremljena na temelju analize ispunjenosti definiranih kriterija za uspostavu jedinica unutarnje revizije i podataka o godišnjem proračunu i financijskim planovima institucija, te je istom predviđena uspostava ukupno 19 jedinica unutarnje revizije koje će pružati usluge unutarnje revizije u 77 institucija BiH.

U 2022. godini nismo imali ovih aktivnosti.

- b) *Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranja unutarnjih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja programa obuke u Koordinacijskom odboru SJH;*

U prethodnom razdoblju izvršena je obuka zaposlenih koji rade na poslovima unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole, u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC, Projekt SPFM i Projekt PIFC 3

koji su financirani od strane EU. Različite razina obuka pružene su za različite polaznike iz različitih oblasti.

SHJ je donijela Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15 i 89/18), kojim se definira način stjecanja zvanja i certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH, te obveza daljnjeg profesionalnog usavršavanja unutarnjih revizora sukladno Standardima unutarnje revizije. Sukladno ovom programu, SHJ je donijela Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15, 56/17 i 65/19) i Naputak o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15), kojim su detaljno definirani način i postupak ispunjavanja zahtjeva kontinuirane edukacije.

U razdoblju od 2016. godine SHJ je organizirala, sukladno navedenom programu, u dva ciklusa obuke za unutarnje revizore u institucijama BiH u svrhu stjecanja Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora. Obuke su se sastojale od teorijske obuke, polaganja pismenog ispita i praktične obuke, koja se odvija kroz provedbu dvije unutarnje revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Do kraja 2022. godine SHJ je certificirala ukupno 39 unutarnjih revizora u institucijama BiH.

Sukladno propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije (KPE) unutarnjih revizora u institucijama BiH, SHJ je i u ovom izvještajnom razdoblju organizirala obuke za unutarnje revizore u institucijama BiH o temama definiranim Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH. Održane su ukupno četiri obuke za unutarnje revizore u institucijama BiH, od kojih je tri organizirala SHJ, tijekom kojih su obrađene sve teme predviđene Planom i programom obuka za unutarnje revizore u institucijama BiH za 2022. godinu, koji je donijela SHJ⁸. Jednu obuku iz oblasti unutarnje revizije organizirao je i Koordinacijski odbor SJH.

Sukladno navedenim propisima SHJ izdaje, na temelju dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije, kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, kako je to definirano Programom i Odlukom⁹. U 2022. godini SHJ je zaprimila i obradila ukupno 75 zahtjeva jedinica unutarnje revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koja su u predviđenom roku izdata mišljenja. Od ukupno zaprimljenih 75 zahtjeva, pozitivno mišljenje je izdato na 72, a negativno na tri pristigla zahtjeva.

- c) *Usvajanje i implementaciju Standarda za unutarnju reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za unutarnje revizore, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;*

---

⁸ Objavljen na internet stranici MFiT BiH, u dijelu koji se odnosi na SHJ.

⁹ Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH i Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH.

U 2017. godini SHJ je pripremila, na temelju odluke Koordinacijskog odbora SJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju Standarda unutarnje revizije u institucijama BiH kojom se regulira usvajanje, objavljivanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu unutarnje revizije, koji su stupili na snagu 1. 1. 2017. godine. Navedena Odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.

Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije unutarnje revizije i usuglašen je s Međunarodnim okvirom profesionalne prakse unutarnje revizije¹⁰.

U 2021. godini SHJ je, s ekspertima Projekta EU PIFC 3, pripremila Pravilnik o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH koji pruža detaljne smjernice i uputstva načina provedbe unutarnje i vanjske ocjene kvaliteta, sukladno zahtjevima standarda unutarnje revizije. Odluka o donošenju Pravilnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 74/21.

U 2022. godini nismo imali ovih aktivnosti.

d) *Usvajanje i implementaciju radne metodologije unutarnje revizije, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;*

Nakon usuglašavanja okvirnih dokumenata na Koordinacijskom odboru SJH, SHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11 i 30/18) i Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za unutarnju reviziju u institucijama BiH. Također, SHJ je objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 32/18).

Poveljom unutarnje revizije uređuje se opći pristup unutarnje revizije, svrha i cilj, neovisnost, uloga i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnjeg revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizija, te se definira način izvješćivanja i postupci u slučaju identificiranja indikatora prevare.

Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju unutarnje revizije koja se temelji na povjerenju u objektivno uvjeravanje o adekvatnom upravljanju rizicima, sustavima kontrole i rukovođenju. Etički kodeks definira principe i pravila ponašanja koja su unutarnji revizori obvezni poštovati i pridržavati ih se, što predstavlja temelj za profesionalno pružanje usluga unutarnje revizije.

U cilju stvaranja uvjeta za provedbu Zakona i podzakonskih akata, SHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, kojim se reguliraju međusobna prava i obveze jedinica unutarnje revizije, koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama u kojima ta jedinica pruža uslugu unutarnje revizije.

---

¹⁰ *The International Professional Practices Framework* – izdat od Globalnog instituta unutarnjih revizora (*The IIA.*)

SHJ je 2019. godine pripremila i testirala, u suradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i financije Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske¹¹, Priručnik za reviziju učinka za unutarnje revizore u institucijama BiH. U pripremi, izradi i testiranju ovog priručnika sudjelovali su, pored nizozemskih eksperata i SHJ i unutarnji revizori iz šest institucija BiH¹². Odluka o donošenju Priručnika objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 81/19, dok je Priručnik objavljen na internet stranici SHJ.

U 2021. godini objavljen je novi Priručnik za unutarnju reviziju, koji je usklađen s posljednjom verzijom Međunarodnih standarda za unutarnju reviziju. Izrada ovog priručnika realizirana je u okviru planiranih aktivnosti Projekta tehničke pomoći Europske unije našoj zemlji "PIFC 3", kroz suradnju SHJ i eksperata Projekta. Koordinacijski odbor SJH je, na svojoj 11. sjednici održanoj 29.11. 2021. godine, odobrio okvirni tekst Priručnika za unutarnju reviziju, na temelju kojeg je SHJ donijela Odluku o donošenju Priručnika za unutarnju reviziju u institucijama BiH „Službeni glasnik BiH", broj 73/21).

Nakon što su okončane sigurnosne i tehničke provjere, u lipnju 2022. godine okončane su i aktivnosti na instaliranju PIFC aplikacije za institucije BiH na server Ministarstva financija i trezora BiH. U izvještajnom razdoblju SHJ je donijela propise kojima su definirani način i uvjeti pristupa PIFC aplikaciji, a to su: Pravilnik o korištenju Aplikacije za praćenje, upravljanje i izvješćivanje o sustavu financijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 21/22) i Odluka o imenovanju administratora za PIFC aplikaciju, broj: 01-1-02-2-214-1/22 od 25.08.2022. godine, koja je objavljena na internet stranici MFiT BiH, u dijelu koji se odnosi na SHJ.

Aplikacija PIFC se u dijelu unutarnje revizije nije koristila u izvještajnom razdoblju u institucijama BiH zbog tehničkih problema koji su onemogućavali zadovoljavajući nivo sigurnosti i zaštite informacija, postavljanje šifri za pristup Aplikaciji od strane korisnika – rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora, a što je neophodno kao preduvjet za osiguranje povjerljivosti, pouzdanosti i sigurnosti podataka unutarnje revizije, sukladno Standardima unutarnje revizije. U rješavanju navedenog problema bile su uključene, pored kompanije koja je izradila PIFC aplikaciju, i stručne IT službe MFiT BiH i Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH. Očekuje se da će primjena PIFC aplikacije u postupku vršenja revizija doprinijeti većoj efikasnosti unutarnje revizije i jednoobraznoj primjeni propisane metodologije rada, što će osigurati potpunu usklađenost sa standardima unutarnje revizije koji se odnose na proces vršenja revizije, a time i doprinijeti unapređenju kvaliteta rada.

Uporedo s izradom Priručnika i softverskih rješenja, tijekom 2021. godine SHJ je s ekspertima Projekta pripremala i metodologiju za provođenje kontrole kvaliteta unutarnje revizije. Koordinacijski odbor SJH je, na svojoj 12. sjednici održanoj 13. 12.

---

¹¹ Na temelju bilateralnog sporazuma o suradnji zaključenog između Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske i Ministarstva financija i trezora BiH.

¹² Imenovana Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka u institucijama BiH i Tim za vršenje pilot unutarnje revizije učinka – rješenja SHJ MFT BiH o imenovanju od 26. 11. 2018. i 14. 5. 2019. godine.

2021. godine, odobrio dokument kojim se uređuje kontrola kvaliteta unutarnje revizije, sukladno kojem je SHJ donijela Odluku o donošenju Pravilnika o provođenju osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 74/21). Navedeni metodološki dokument pruža detaljne smjernice i uputstva koji će olakšati jedinicama unutarnje revizije ispunjavanje zahtjeva standarda unutarnje revizije, koji nalažu kontinuirano preispitivanje kvaliteta revizijskog rada u svrhu unapređenja usluga koje pružaju.

e) *Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;*

Temeljni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim financijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne unutarnje kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 110. sjednici održanoj 30. 12. 2009. godine.

Tijekom 2020. godine, u okviru Projekta potpore EU "PIFC-3", okončane su aktivnosti na izradi trećeg strateškog dokumenta iz oblasti sustava javnih unutarnjih financijskih kontrola u BiH. Izradi ovog dokumenta prethodila je izrada okvirnog dokumenta koji je dao petogodišnju perspektivu razvoja PIFC-a u javnom sektoru BiH. U tijeku 2019. godine Koordinacijski odbor SJH je prihvatio nacrt Okvira za strategiju javne unutarnje financijske kontrole za razdoblje 2020-2025, koji je pripremljen od strane stručnog tima Projekta, nakon čega su izrađene i pojedinačne strategije za svaki od upravnih razina vlasti u BiH sukladno njihovim specifičnim prioritetima i potrebama. Vijeće ministara BiH usvojilo je, na svojoj 8. sjednici održanoj 11. 6. 2020. godine, Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025. godine. Polazeći od dostignute razine razvoja sustava javnih unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH, Strategija određuje konkretne strateške ciljeve i operativne mjere za unapređenje sustava financijskog upravljanja i kontrole, sustava unutarnje revizije, te monitoringa i izvješćivanja u ovim oblastima.

U 2022. godini nismo imali ovih aktivnosti.

f) *Davanje suglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju;*

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH SHJ je objavila Odluku o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19) i Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14), čime su stvoreni svi potrebni uvjeti za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije na suglasnost SHJ, za institucije koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije. Ova aktivnost proizišla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza koje su rađene od strane SHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima

definirana je uspostava decentraliziranog modela unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i obveze institucija za uspostavu jedinica unutarnje revizije.

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, SHJ daje suglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutarnjoj organizaciji institucija koje su u obavezi uspostaviti jedinicu unutarnje revizije sukladno navedenim propisima. Suglasnost na izmjene pravilnika, zaključno s 31. 12. 2022. godine, data je za 18 od ukupno 19 institucija koje su to bile obavezne učiniti i za jedno javno poduzeće, koliko je ukupno i dostavilo zahtjev SHJ za izdavanje suglasnosti. SHJ je sukladno svojoj zakonskoj obvezi razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usuglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne saglasnosti. U 2022. godini SHJ je zaprimila ukupno dva zahtjeva za izdavanje suglasnosti na pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, a na koje je, nakon ispunjenosti predviđenih uvjeta, data suglasnost.

- g) *Koordinaciju rada jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području unutarnje revizije;*

Trenutačno su funkcionalno uspostavljene jedinice unutarnje revizije u svih 19 institucija BiH, koliko bi prema važećim propisima i trebalo biti uspostavljeno. Ukupno 17 jedinica unutarnje revizije je uspostavljeno sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok je u dvije institucije interna revizija uspostavljena prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s relevantnim propisima¹³.

U tijeku 2020. godine je i jedno javno poduzeće, Radio-televizija BiH, pribavilo suglasnost SHJ za imenovanje rukovoditelja JUR i popunilo i poziciju unutarnjeg revizora.

Sukladno svojoj ulozi SHJ osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti unutarnje revizije svim jedinicama unutarnje revizije, te koordinira rad unutarnjih revizora na terenu i izvješćuje o njihovom radu kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Podatci o radu jedinica unutarnje revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvješća.

- h) *Davanje suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju i na uspostavljanje odbora za unutarnju reviziju;*

SHJ je, objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19) i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14), definirala kriterije za izdavanje ovakve vrste suglasnosti. SHJ je, sukladno važećim propisima kojima se uređuje oblast unutarnje revizije u institucijama BiH, na temelju ispunjenosti propisanih uvjeta, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o suglasnosti prema pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovoditelja jedinice unutarnje revizije. Izdala je i, zaključno s 31. 12. 2022. godine, ukupno 18 suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

---

¹³ Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovodbi – BHANSA.

Očekujemo da će u 2023. godini i preostale četiri institucije koje nemaju popunjenu poziciju rukovoditelja JUR¹⁴, sukladno odredbama Odluke o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, provesti potrebne procedure za zapošljavanje rukovoditelja jedinice unutarnje revizije.

- i) *Suradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne unutarnje i vanjske revizije;*

Postoje uvjeti za operativnu suradnju između unutarnjih i vanjskih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda¹⁵ i smjernica (INTOSAI GOV), koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugerira i SHJ unutarnjim revizorima kroz Priručnik za unutarnju reviziju u institucijama BiH. Dostavljanjem godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije, SHJ je informirana da se uvažavaju date sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna suradnja između osoblja unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovoditelji SHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke u cilju unapređenja suradnje.

- j) *Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za unutarnju reviziju od strane jedinica za unutarnju reviziju;*

Nadzor nad primjenom regulativa za unutarnju reviziju SHJ osigurava kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora, a koji služe kao osnova za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije. Nadzor se vrši i kroz održavanje sastanaka SHJ s rukovoditeljima JUR i unutarnjim revizorima, kao i kroz davanje suglasnosti i mišljenja SHJ u svezi sa zahtjevima unutarnje revizije, te kroz odobravanje dodataka Priručniku za unutarnju reviziju. Također, i unutarnja ocjena kvaliteta rada unutarnje revizije koju provodi rukovoditelj JUR, sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije, doprinosi funkciji nadzora na razini jedinica unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju, Odsjek za razvoj sustava unutarnje revizije SHJ održao je šest sastanaka s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, kao i nekoliko neformalnih savjetodavnih sastanaka, na kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom radu imaju unutarnji revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža unutarnja revizija, sukladno propisima u ovoj oblasti i utvrđenoj metodologiji rada.

U svrhu praćenja poštovanja i primjene relevantnih propisa od strane jedinica unutarnje revizije u izvještajnom razdoblju, SHJ je izvršila godišnji pregled kvaliteta, na temelju

---

¹⁴ Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, BHANSA i Ministarstvo odbrane BiH (od 24.05.2021. upražnjena pozicija rukovoditelja JUR u ovom ministarstvu).

¹⁵ Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)

raspoloživih podataka iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i dokumentacije koja je dostavljena uz izvješća. Rezultati provedenog godišnjeg pregleda kvaliteta SHJ dati su u okviru tačke 5. ovog izvješća.

2.3. Ostale aktivnosti SHJ u izvještajnom razdoblju

U tijeku 2022. godine Odsjek za razvoj sustava unutarnje revizije SHJ je, na zahtjev ravnatelja SHJ, izvršio analizu i sačinio Izvješće o primjeni Odluke o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH¹⁶. Kao izvor podataka za ocjenu primjene Odluke korišteni su podaci iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH za 2019, 2020. i 2021. godinu, godišnjih konsolidiranih izvješća unutarnje revizije za 2019, 2020. i 2021. godinu, registara koje vodi SHJ, kao i druga raspoloživa dokumentacija SHJ i informacije dobijene od institucija BiH, uključujući i zahtjeve zaprimljene u SHJ za izdavanje suglasnosti iz nadležnosti SHJ i izdate suglasnosti SHJ.

Na temelju provedene analize u Izvješću je konstatirano da, i pored donesenih zaključaka Vijeća ministara BiH da se ubrzaju i okončaju započete aktivnosti na uspostavi jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, još nisu sve institucije uspostavile i kadrovski popunile jedinicu unutarnje revizije, kako je to predviđeno sustavnim propisima. Naime, do dana izrade Izvješća (26.9.2022. godine) ukupno 12 od predviđenih 19 institucija, sukladno Odluci, u potpunosti je provelo potrebne procedure na uspostavi i zapošljavanju rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora. Četiri institucije uspostavile su jedinicu unutarnje revizije sukladno relevantnim propisima, ali nemaju u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu unutarnje revizije (Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo pravde BiH i Ministarstvo komunikacija i prometa BiH), dok tri institucije nisu okončale aktivnosti na usklađivanju pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, u pogledu opisa poslova unutarnje revizije i uvjeta za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, s relevantnim propisima (Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi -BHANSA). Do kraja izvještajnog razdoblja (31. 12. 2022) došlo je do određenih promjena u odnosu na razdoblje izrade Izvješća (26. 9. 2022). Naime, Ministarstvo sigurnosti BiH je u prosincu 2022. godine okončalo proceduru izmjene Pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju.

Predsjedništvo BiH je jedina institucija koja nije uspostavila funkciju unutarnje revizije u institucijama BiH, sukladno predmetnoj Odluci¹⁷.

Ni jedna od dvije institucije¹⁸, kojima je Odlukom data mogućnost da samostalno ocijene potrebu za uspostavom funkcije unutarnje revizije, nije uspostavila unutarnju reviziju

---

¹⁶ Odluka o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19)

¹⁷ Predsjedništvo BiH nije prihvatilo prijedlog JUR MFiT BiH da s ovom JUR potpiše Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije, a koja je nadležna sukladno Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH za pružanje usluga unutarnje revizije u Predsjedništvu BiH.

sukladno propisima kojima se uređuje način uspostavljanja i vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

U cilju očuvanja dostignute razine razvoja sustava funkcionalno neovisne unutarnje revizije i njenog daljnjeg unapređivanja, a na temelju zaključaka do kojih se došlo u toku analize, u Izvješću su date preporuke da SHJ treba nastaviti poduzimati aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi:

- nadležne institucije okončale aktivnosti na izmjeni pravilnika o unutarnjoj organizaciji - u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, u institucijama koje nisu izvršile tu svoju obvezu,
- kadrovski u potpunosti popunile sve jedinice unutarnje revizije i
- uspostavio sustav unutarnje revizije u institucijama BiH koji se temelji na poštivanju zahtjeva funkcionalne neovisnosti unutarnje revizije, uz poštivanje principa na kojima ona počiva (princip "3E"¹⁹ i "vrijednost za novac").

Pored aktivnosti navedenih u okviru tačke 2.2. i ove tačke Izvješća, SHJ je sukladno Pravilniku o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH i Programu obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, a u suradnji s Centralnom jedinicom za harmonizaciju financijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizije Ministarstva financija Republike Srpske, Središnjom harmonizacijskom jedinicom Federalnog ministarstva financija i strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem internih revizora iz Banjaluke i Akademsko-strukovnim udruženjem internih revizora u BiH, vršila verifikaciju, kroz procjenu i provjeru sukladno definiranim kriterijima, za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih unutarnjih revizora izdatih od navedenih institucija i udruženja. Zaključno s 31. 12. 2022. godine, SHJ je izdala ukupno 418 mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje poslova iz oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja datih mišljenja (418), u izvještajnom razdoblju izdato je 40 mišljenja.

U tijeku 2022. godine SHJ je obnovila Memorandum o suradnji s Udruženjem unutarnjih revizora, sa sjedištem u Banjaluci i zaključila Memorandum o saradnji sa Savezom računovođa i revizora Republike Srpske.

3. OSNOVA ZA PRIPREMU GODIŠNJEG KONSOLIDIRANOG IZVJEŠĆA UNUTARNJE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostava i razvoj suvremenog sustava upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacijskog strukturiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa

---

¹⁸ Ured za reviziju institucija BiH i Ustavni sud BiH.

¹⁹ Ekonomičnost, efikasnost i efektivnost.

sve do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Javna unutarnja financijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire*, koje je uspostavila Europska unija, kao cjelovit sustav unutarnjih financijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obvezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor. Model PIFC-a EU razdvaja funkcije i odgovornosti za sustav financijskog upravljanja i kontrole (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i neovisnu unutarnju reviziju.

Na temelju međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sustav koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontroliranja, revizije i izvješćivanja o korištenju proračunskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sustava je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Europske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu javnih prihoda, rashoda, imovine i obveza. Ona obuhvata i sve sustave unutarnje kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Unutarnja revizija, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kao i sukladno definiciji iz usvojenih standarda unutarnje revizije, predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu u cilju da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Unutarnja revizija pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH, u članku 25, propisuje obvezu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine (SHJ), da pripremi godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. SHJ je ovlaštena da na temelju godišnjih izvješća primljenih od rukovoditelja jedinica unutarnje revizije pripremi Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Nakon odobrenja ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine izvješće se, radi upoznavanja s problematikom unutarnje revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Također, SHJ ovo izvješće dostavlja i Parlamentarnoj skupštini BiH.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje sažete informacije o broju obavljenih unutarnjih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvješćima o unutarnjoj reviziji, a na temelju izvješća koje su jedinice za unutarnju reviziju dostavile SHJ. Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije u institucijama BiH sačinjeno je u formatu koji je pripremila SHJ.

3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks/Kodeks profesionalne etike unutarnjih revizora („Službeni glasnik BiH“, broj 82/11) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati unutarnji revizori da bi u obavljanju svojih zadataka bili neovisni, objektivni i poštenu. Pored toga, unutarnji revizori moraju se neprestano usavršavati u cilju unapređenja kvaliteta rada.
- Povelja unutarnje revizije („Službeni glasnik BiH“, broj 30/18) uređuje opći pristup unutarnje revizije, svrhu i cilj, neovisnost, ulogu i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini, koja je relevantna za obavljanje revizije, te definira obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupke u slučaju identificiranja indikatora prevare.
- Priručnik za unutarnju reviziju („Službeni glasnik BiH“, broj 73/21) definira metodologiju rada i obavljanja unutarnje revizije u institucijama/proračunskim korisnicima, koji se financiraju iz proračunskih sredstava institucija BiH, i javnim poduzećima u kojima je BiH većinski vlasnik, a sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizijskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati unutarnji revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora, a urađen je sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije i sukladno stečenim iskustvima u okviru projekata EU namijenjenih pružanju tehničke potpore našoj zemlji u oblasti reforme upravljanja javnim financijama ("PIFC" i "PIFC 3").
- Priručnik za reviziju učinka za unutarnje revizore u institucijama BiH (Odluka o donošenju Priručnika objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 81/19) pruža smjernice i objašnjenja kojima se olakšava razumijevanje i primjena revizijskih procedura u procesu vršenja revizije učinka. Priručnik je izrađen sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, metodologiji rada za unutarnje revizore u institucijama BiH, te primjerima dobre prakse zemalja Europske unije i stečenim iskustvima u tijeku rada²⁰.
- Standarde unutarnje revizije u institucijama BiH SHJ je objavila Odlukom o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 93/17)²¹. Ovom odlukom je definirano, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, da se vršenje unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine provodi sukladno Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a čiju primjenu je odobrio Koordinacijski odbor SJH, svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017.

²⁰ Priručnik je SHJ izradila u suradnji s ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i financije Ministarstva financija Kraljevine Nizozemske i unutarnjim revizorima iz institucija BiH, članovima radnih grupa.

²¹ Prije objavljivanja ove odluke standardi su bili objavljeni kao sastavni dio metodologije rada, u Priručniku za unutarnju reviziju u institucijama BiH sa standardima unutarnje revizije, "Službeni glasnik BiH", broj 82/11.

godine. Standardi predstavljaju skup zahtjeva za profesionalno vršenje unutarnje revizije i procjenu efektivnosti učinka unutarnje revizije utemeljenih na principima, kojih su obvezni pridržavati se unutarnji revizori u institucijama BiH, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji.

- Pored objavljenih Standarda unutarnje revizije, unutarnji revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad unutarnjih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).
- Pravilnik o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH²² pruža detaljne naputke i smjernice o načinu provedbe unutarnjeg i vanjskog ocjenjivanja, kao obvezujućih procedura definiranih standardima unutarnje revizije kojim se daje potvrda da je osiguran kvalitet usluga koje pruža revizija. Pravilnikom je definiran i način provedbe kontrole kvaliteta koju provodi SHJ u jedinicama unutarnje revizije u svrhu nadzora nad implementacijom relevantnih propisa, za šta je odgovorna prema Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH.

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći zakonski i podzakonski propisi značajni za vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH:

- Zakon o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12),
- Odluka o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19),
- Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 99/14),
- Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 32/18),
- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/15 i 89/18),
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 56/17 i 65/19),
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15),
- Pravilnik o korištenju Aplikacije za praćenje, upravljanje i izvješćivanje o sustavu finansijskog upravljanja i kontrole i unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 21/22) i
- Odluka ravnatelja SHJ MFiT BiH o imenovanju administratora za PIFC aplikaciju, broj: 02-1-02-214-1/22 od 25.08.2022. godine, objavljena na internet stranici MFiT BiH, u dijelu koji se odnosi na SHJ.

---

²² Odluka o donošenju Pravilnika objavljena u "Službenom glasniku BiH", broj 74/21.

4. KONSOLIDIRANO IZVJEŠĆE O UNUTARNJOJ REVIZIJI PREMA GODIŠNJIM IZVJEŠĆIMA JUR ZA 2022. GODINU

Na temelju godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije (JUR) SHJ je pripremila Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje informacije o aktivnostima SHJ, zakonodavnom okviru unutarnje revizije u institucijama BiH, jedinicama unutarnje revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvješćima unutarnje revizije o planovima jedinica unutarnje revizije, revidiranim oblastima, danim preporukama unutarnje revizije, stupnju realizacije preporuka, te poštivanju standarda i metodologije rada od strane jedinica unutarnje revizije. Također, u Izvješću je dan i pregled uspostave i razvoja sustava unutarnje revizije, rezultatima godišnjeg pregleda kvaliteta, koji je provela SHJ, kao i informacije o Strategiji razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025. godine i Operativnom godišnjem akcijskom planu Strategije za 2022. godinu, te poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica unutarnje revizije, institucija BiH i SHJ.

4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostave

U narednom tabličnom pregledu je 19 institucija, u kojima je predviđena uspostava unutarnje revizije, ovisno od razine funkcionalne i kadrovske uspostavljenosti unutarnje revizije koja je uređena Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, svrstano u tri grupe, dok su u četvrtom dijelu tablice dani podatci za javno poduzeće u kojem je unutarnja revizija uspostavljena sukladno navedenim propisima.

Tablica br. 1

I)	Institucije u kojima je JUR funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije
1.	Parlamentarna skupština BiH
2.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
3.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH
4.	Ministarstvo civilnih poslova BiH
5.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
6.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH
7.	Granična policija BiH
8.	Državna agencija za istrage i zaštitu
9.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH
10.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA

11.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	
12.	Sud BiH	
II)	Institucije u kojima je JUR uspostavljena sukladno propisima iz oblasti UR, ali nije kadrovski u potpunosti popunjena	
13.	Ministarsvo financija i trezora BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 ²³ od predviđene četiri pozicije)
14.	Ministarstvo obrane BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 3 ²⁴ od predviđene četiri pozicije)
15.	Ministarstvo pravde BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena 1 ²⁵ od predviđene tri pozicije)
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena 1 ²⁶ od predviđene dvije pozicije)
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH	<u>Objasnenje:</u> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena jedna od predviđene dvije pozicije) ²⁷ .
III)	Institucije u kojima unutarnja revizija nije uspostavljena sukladno relevantnim propisima	
18.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	<u>Objasnenje:</u> Popunjene dvije pozicije unutarnjeg revizora prema važećem pravilniku o unutarnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR.
19.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	<u>Objasnenje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora prema važećem pravilniku o unutarnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR.
IV)	Javna poduzeća	
20.	Radio-televizija BiH (BHRT)	<u>Objasnenje:</u> U 2020. godini okončane su aktivnosti na uspostavi i kadrovskom popunjavanju JUR, sukladno relevantnim propisima.

Iz prethodne tablice vidimo da je zaključno s 31. 12. 2022. godine unutarnja revizija u potpunosti uspostavljena, sukladno važećim propisima, u dvanaest institucija i to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Ministarstvu civilnih poslova BiH, Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu,

²³ JUR MFiT BiH je do 17. 10. 2022. imala popunjene tri pozicije od četiri predviđene. Zbog prelaska u drugu instituciju jednog unutarnjeg revizora, u JUR MFiT BiH od 17. 10. 2022. upražnjene su dvije pozicije unutarnjeg revizora.

²⁴ Ministarstvo obrane BiH obavijestilo je SHJ (*akt MO BiH broj: 15-16-1-496-2/23 od 8. 2. 2023*), da je pokrenulo konkursnu proceduru za popunjavanje upražnjene pozicije rukovoditelja JUR MO BiH.

²⁵ JUR MP BiH je u izvještajnom razdoblju imala popunjenu samo poziciju rukovoditelja JUR. Od 9. 1. 2023. godine popunjena je jedna od ukupno dvije sistematizirane pozicije unutarnjeg revizora.

²⁶ U JUR MKP BiH je od 12. 9. 2021. popunjena samo pozicija rukovoditelja JUR, dok je upražnjena pozicija unutarnjeg revizora. Od navedenog datuma (12. 9. 2021) prestao je da teče radni odnos internom revizoru, zbog zasnivanja radnog odnosa u drugoj instituciji.

²⁷ Pravilnik o unutarnjoj organizaciji Ministarstva sigurnosti BiH, koji je u dijelu unutarnje revizije usklađen s relevantnim propisima, usvojen je na 57. sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 9. 11. 2022. godine. Popunjena je pozicija unutarnjeg revizora, dok je upražnjena pozicija rukovoditelja JUR MSB BiH.

Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Upravi za neizravno oporezivanje BiH, Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Sudu BiH.

Pet institucija uspostavile su jedinicu unutarnje revizije sukladno važećim propisima, ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinicu osobljem unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo komunikacija i prometa BiH i Ministarstvo sigurnosti BiH.

Dvije institucije su uspostavile unutarnju reviziju na temelju važećeg pravilnika o unutarnjoj organizaciji, koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije, a to su: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA.

Pravilnik Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH je u proceduri izmjene.²⁸

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA jedina je institucija koja nije pripremila i dostavila SHJ prijedlog pravilnika o unutarnjoj organizaciji, koji je u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju usklađen s relevantnim propisima, do razdoblja izrade ovog izvješća, a što je obveza BHANSA-e koja je utvrđena propisima kojim se definira način uspostave unutarnje revizije u institucijama BiH²⁹ i zaključkom Vijeća ministara BiH s 54. sjednice održane 28. 7. 2022. godine.³⁰

Registar Jedinica unutarnje revizije i Registar rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora vodi SHJ. Na temelju podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima unutarnje revizije u 19 jedinica unutarnje revizije institucija BiH i jednom javnom poduzeću (ukupno 20 institucija), koliko ih je uspostavljeno na dan 31. 12. 2022. godine, zaposlena su ukupno 42 interna revizora.

Kada analiziramo stanje u institucijama BiH u pogledu uspostave i kadrovske popunjavanja jedinica unutarnje revizije, bez javnog poduzeća, potrebno je naglasiti da, od broja ukupno uspostavljenih jedinica unutarnje revizije (19), njih dvanaest je u potpunosti i uspostavljeno i kadrovski popunjeno sukladno relevantnim propisima, što u procentima iznosi 63% od ukupno uspostavljenih jedinica. U izvještajnom razdoblju došlo je do smanjenja broja osoblja unutarnje revizije u jednoj jedinici unutarnje revizije³¹, dok su popunjene upražnjene pozicije unutarnjeg revizora u dvije jedinice unutarnje revizije³², što je doprinijelo povećanju ukupnog broja unutarnjih revizora i to za jednog revizora. Prema podacima iz registra koje vodi SHJ, broj unutarnjih revizora u institucijama BiH (bez javnog poduzeća BHRT) je s 39 povećan na 40 u 19 jedinica unutarnje revizije, koliko ih ima zaposleno u institucijama BiH na dan 31. 12. 2022. godine.

---

²⁸ Nakon što su pribavljena potrebna mišljenja na pravilnik DKPT-a, pravilnik je 9. 11. 2022. uvršten na sjednicu Vijeća ministara BiH, ali nije usvojen. U prosincu 2022. godine pripremljen je i poslan nacrt pravilnika DKPT-a radi prikupljanja mišljenja od nadležnih institucija (informacija DKPT od 22. 12. 2022. godine).

²⁹ Odluka o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12, 69/17 i 59/19).

³⁰ Zaključak broj 2. donesen na 54. sjednici VM BiH od 28. 7. 2022. godine. Nakon zaprimanja obavijesti o donošenju zaključaka Vijeća ministara BiH, s navedene sjednice, SHJ MFT BiH je o istim upoznala nadležne institucije (dopisi SHJ MFiT BiH od 17. 10. 2022. godine).

³¹ Jedinica unutarnje revizije MFiT BiH.

³² JUR MCP BiH i JUR MVTEO BiH.

4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju

Nadležnost svake od 19 jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koliko bi ih ukupno trebalo biti uspostavljeno u institucijama BiH, definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Od 19 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH (navedene u Tablici br. 1), deset jedinica unutarnje revizije vrši funkciju unutarnje revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice unutarnje revizije u: Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za neizravno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Preostalih devet jedinica unutarnje revizije, sukladno usvojenom decentraliziranom modelu uspostave i organiziranja sustava unutarnje revizije u institucijama BiH, funkciju unutarnje revizije vrše za nekoliko institucija sukladno Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Sukladno tomu, *Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama, Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica vršila je reviziju, sukladno usvojenim planovima, u Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH i Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH. U ukupno četiri institucije provedene su naknadne revizije u svrhu praćenja realizacije preporuka iz revizorskih izvješća izdatih u prethodnoj godini. Podatci o obavljenim revizijama prikazani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

Središnja jedinica za unutarnju reviziju Ministarstva financija i trezora BiH vrši funkciju unutarnje revizije u: Ministarstvu financija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabave BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH, Direkciji za europske integracije BiH, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH i Središnjoj harmonizacijskoj jedinici MFiT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije sa Centralnom jedinicom za unutarnju reviziju MFiT BiH.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica unutarnje revizije vršila je reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu financija i trezora BiH, Agenciji za statistiku BiH, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH i Uredu koordinatora za reformu javne uprave. U ukupno osam institucija provedene su aktivnosti u svezi s praćenjem realizacije preporuka iz revizijskih izvješća izanih u prethodnom razdoblju. Detalji o institucijama u kojim je u izvještajnom razdoblju vršena revizija, kao i o obavljenim unutarnjim revizijama, prikazani su u tabličnim pregledima (tablica br. 2, 3. i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH, Regulatornoj agenciji za komunikacije i Regulatornom odboru željeznica BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Direkciji za civilno zrakoplovstvo o BiH i Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH.

Jedinica unutarnje revizije pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu pravde BiH, Pravobraniteljstvu BiH, Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH i Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH. Jedinica unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica je obavljala unutarnju reviziju, sukladno odobrenim strateškim i godišnjim planovima, u Ministarstvu pravde BiH, Pravobraniteljstvu BiH i Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, što je detaljno prikazano u tabličnim pregledima (tablica br. 2, 3 i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i

nuklearnu sigurnost BiH, Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u BiH - *BHMAC*.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica vršila je reviziju, sukladno odobrenim strateškim i godišnjim planovima, u Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH i Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za sigurnost hrane BiH, Agenciji za nadzor nad tržištem BiH, Agenciji za promociju stranih ulaganja u BiH, Institutu za akreditiranje BiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, Institutu za mjeriteljstvo BiH, Institutu za standardizaciju BiH, Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Uredu za veterinarstvo BiH, Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju u BiH, Povjerenstvu za koncesije BiH, Konkurencijskom vijeću BiH, Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, Vijeću za državnu pomoć BiH i Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica vršila je reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima Jedinice u Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, Institutu za akreditiranje BiH i Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, dok su u Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju u BiH, Uredu za veterinarstvo BiH i Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, provedene naknadne revizije, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu sigurnosti BiH, Agenciji za policijsku potporu, Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agenciji za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova i Službi za poslove sa strancima BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju interna revizija Ministarstva sigurnosti BiH provela je naknadne revizije u Ministarstvu sigurnosti BiH, sukladno odobrenim strateškim i godišnjim planom rada unutarnje revizije, u svrhu praćenje realizacije preporuka danih u revizijskim izvješćima iz prethodne godine.

Jedinica unutarnje revizije Suda BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u Sudu BiH i Tužiteljstvu BiH.

Jedinica unutarnje revizije Suda BiH potpisala je Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije s Tužiteljstvom BiH, dok je u matičnoj instituciji (Sud BiH), također, donesena Povelja unutarnje revizije, kako je to i predviđeno relevantnim propisima.

U izvještajnom razdoblju Jedinica unutarnje revizije Suda BiH vršila je reviziju, sukladno odobrenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Sudu BiH i Tužiteljstvu BiH.

Svaka od 19 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i javno poduzeće Radio-televizija BiH, koliko ih je ukupno uspostavljeno, imala je obvezu da, sukladno čl. 15. i 19. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dostavi godišnji izvještaj koji je temelj za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH.

Godišnji izvještaj unutarnje revizije za 2022. godinu dostavile su sve jedinice unutarnje revizije. Detalji o izvršenim revizijama dani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

4.3. Godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije

Sve jedinice unutarnje revizije su sukladno zakonskim obvezama sačinile strateške (trogodišnje) planove unutarnje revizije, sukladno procjeni rizika, i na temelju njih odgovarajuće godišnje planove. Planovi jedinica unutarnje revizije odobreni su od strane rukovoditelja institucije u svim institucijama u kojima su jedinice, sukladno raspoloživim resursima, planirale vršiti reviziju u izvještajnom razdoblju.

U svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su da su unutarnji revizori u svom radu poštivali i pridržavali se odredaba Etičkog kodeksa unutarnjih revizora, Povelje unutarnje revizije, Priručnika za unutarnju reviziju i Standarda unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa kojima se uređuje oblast unutarnje revizije u institucijama BiH.

Također, u svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su i da su izvješća unutarnje revizije rađena sukladno s metodologijom definiranom u Priručniku za unutarnju reviziju i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane SHJ.

Za izvještajno razdoblje SHJ je izvršila planirani godišnji pregled kvaliteta, na temelju uvida u dokumentaciju koju su dostavile jedinice unutarnje revizije u svrhu izrade Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH za 2022. godinu, što je detaljno obrazloženo u točki 5. ovoga izvješća.

U narednom razdoblju SHJ će kroz periodične preglede kvaliteta, koji se provode u prostorijama jedinica unutarnje revizije, biti u prilici izvršiti detaljan uvid u poštivanje i primjenu metodologije rada od strane jedinica unutarnje revizije, što je i predviđeno Pravilnikom o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama

BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 74/21), koji je stupio na snagu 1. 1. 2022. godine. Prvi takav pregled SHJ će, sukladno godišnjem planu, provesti u 2023. godini.

U narednoj tablici dan je pregled jedinica unutarnje revizije i institucija u kojima je u izvještajnom razdoblju vršena unutarnja revizija, zajedno s podacima o potpisanim poveljama unutarnje revizije³³ i planovima unutarnje revizije, kao i planiranim i realiziranim unutarnjim revizijama.

Tablica br. 2

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ³⁴ i naknadnih ³⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih IR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ³⁶ UR	% izvršena redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	Podatci navedeni 1.1-1.3.			2*	2*	2	*	-	100%
1.1.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH	Da	Da	Da	1	1	1	*	-	100%
1.2.	Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH	Da	Da	Da	1	1	1	*	-	100%
1.3.	<i>*U izvještajnom razdoblju provedeno je i šest naknadnih revizija u svrhu praćenja realizacije preporuka iz revizijskih izvješća sačinjenih u 2021, koje su provedene u četiri institucije (Parlamentarna skupština BiH, Agencija za zaštitu osobnih podataka BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH i Službeni list BiH)</i>									
2.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Podaci navedeni 2.1-2.3.			8	8	4	4	1	100%
2.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Da	Da	Da	4	4	2	2	1	100%
2.2.	Institut za nestale osobe BiH	Da	Da	Da	2	2	1	1	-	100%
2.3.	Fond za povratak BiH	Da	Da	Da	2	2	1	1	-	100%
3.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Da	Da	Da	10	20	8	12	-	100%³⁷

³³ Podatci o svim institucijama koje su potpisale Povelju UR, kao i institucija koje nisu potpisale Povelju, navedeni su u točki 4.2. ovog izvješća, dok su u Tablici br. 2 navedeni podatci samo za institucije u kojima je vršena revizija u 2022. godini.

³⁴ Pod "redovitim unutarnjim revizijama" podrazumijeva se pružanje neovisnog, objektivnog uvjerenja (što uključuje objektivni pregled i ocjenu dokaza od strane unutarnje revizije radi osiguranja mišljenja i zaključaka o predmetu revizije) i savjetodavnih usluga, koje su planirane strateškim i godišnjim planovima unutarnje revizije odobrenim od strane rukovoditelja institucije.

³⁵ "Naknadne unutarnje revizije" provode se, sukladno relevantnim propisima i odobrenim planovima unutarnje revizije, u određenom razdoblju nakon izvršene redovite revizije u svrhu utvrđivanja da li su realizirane preporuke iz revizijskih izvješća.

³⁶ Revizije pokrenute na zahtjev rukovoditelja institucije.

³⁷ U tijeku 2022. godine JUR MVP BiH realizirala je više naknadnih revizija nego što je to bilo planirano Godišnjim planom ove jedinice. Ukupno je realizirala 12 naknadnih revizija, od kojih su ukupno dvije planirane Godišnjim planom rada JUR MVP BiH.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ³⁴ i naknadnih ³⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih IR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ³⁶ UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
4.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	Podaci navedeni 4.1-4.3.			*	3	1	2	-	*
4.1.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH	Da	Da	Da	1	1	-	1	-	100%
4.2.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku nuklearnu sigurnost BiH	Da	Da	Da	1	1	-	1	-	100%
4.3.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	Da	Da	Da	*	1	1 ³⁸	-	-	39*
5.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Podaci navedeni 5.1-5.6.			6	6	3	3	-	100%
5.1.	Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
5.2.	Institut za akreditiranje BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
5.3.	Institut za intelektualno vlasništvo BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
5.4.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH	Da	Da	Da	1	1	-	1	-	100%
5.5.	Ured za veterinarstvo BiH	Da	Da	Da	1	1	-	1	-	100%
5.6.	Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja	Da	Da	Da	1	1	-	1	-	100%
6.	JUR Uprave za neizravno oporezivanje BiH	Da	Da	Da	6	6	3	3	-	100%
7.	JUR Granične policije BiH	Da	Da	Da	4	4	1	3	-	100%
8.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu – SIPA	Da	Da	Da	4	4	-	4	-	100%
9.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	Da	Da	Da	4	4	4	-	-	100%
10.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidencije i razmjenu podataka	Da	Da	Da	6	6	3	3	-	100%
11.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	Da	Da	Da	11	9 ⁴⁰	4	5	-	82%
12.	JUR Suda BiH	Podaci navedeni 12.1- 12.2.			7	7	4	3	-	100%

³⁸ Okončana jedna revizija koja je započeta u 2021. godini.

³⁹ Ne raspoložemo adekvatnim i preciznim podacima. Podatci iz Godišnjeg izvješća JUR MCP BiH nisu usklađeni s planovima rada JUR MCP koji su dostavljeni SHJ.

⁴⁰ Pored navedenog broja revizija (9), u izvještajnom razdoblju započeta je i još jedna redovita revizija koja je, usljed nemogućnosti raspolaganja kompletnom dokumentacijom, odložena za naredno razdoblje kada se steknu potrebni uvjeti za njenu provedbu.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ³⁴ i naknadnih ³⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih IR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ³⁶ UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
12.1	Sud BiH	Da	Da	Da	4	4	2	2	-	100%
12.2	Tužiteljstvo BiH	Da	Da	Da	3	3	2	1	-	100%
13.	Centralna jedinica za unutarnju reviziju MFT BiH – JUR MFIT BiH	Podaci navedeni 13.1- 13.5.			5	4	4	*	-	80%
13.1	Ministarstvo financija i trezora BiH	Da	Da	Da	2	1	1	-	-	50%
13.2	Agencija za statistiku BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
13.3	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
13.4	Ured koordinatora za reformu javne uprave u BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
13.5	*U izvještajnom razdoblju provedene su i aktivnosti na praćenju realizacije preporuka iz revizijskih izvješća sačinjenih u 2020. i 2021.god. u osam institucija (Arhiv BiH, ADS, Agencija za JN, Agencija za osiguranje, Agencija za statistiku, Generalno tajništvo VM BiH, Memorijalni centar Srebrenica-Potočari i Ured za zakonodavstvo VM BiH)									
14.	JUR Ministarstva obrane BiH	Da	Da	Da	13	13	6	7	-	100%
15.	JUR Ministarstva pravde BiH	Podaci navedeni 15.1-15.3.			5	5	3	2	-	100%
15.1.	Ministarstvo pravde BiH	Da	Da	Da	2	2	1	1	-	100%
15.2.	Pravobraniteljstvo BiH	Da	Da	Da	1	1	1	-	-	100%
15.3.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH	Da	Da	Da	2	2	1	1	-	100%
16.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa	Podaci navedeni 16.1-16.3.			5	3*	2*	1	-	66%
16.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	Da	Da	Da	2	1	1	-	-	50%
16.2.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH	Da	Da	Da	1	* ⁴¹	*	-	-	30%*
16.3.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH	Da	Da	Da	2	2	1	1	-	100%
17.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	Da	Da	Da	4	2	-	2	-	50%
18.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	Da	Da	Da	7	7	4	3	-	100%
19.	IR Agencije za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi – BHANSA	Da	Da	Da	6	5	3	2	-	83%

⁴¹ U izvještajnom razdoblju je pokrenuta planirana revizija, ali ista nije okončana do kraja 2022. godine.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ³⁴ i naknadnih ³⁵ revizija u GP UR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih IR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ³⁶ UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
20.	JUR Radio-televizije BiH	Da	Da	Da	5	5	2	3	-	100%
Ukupno u 2022. godini							61	76 ⁴²	1	-
Ukupno U 2021. GODINI							74	56	3	-
Ukupno U 2020. GODINI							50	47	3	-
Ukupno U 2019. GODINI							44	53	5	-
Ukupno U 2018. GODINI							73	47	5	-
Realizirano ukupno 138 revizija										-
133 revizije										-
100 revizija										-
102 revizije										-
125 revizija										-

Iz prethodne tablice uočava se da je u 2022. godini 20 jedinica unutarnje revizije za izvještajno razdoblje sačinilo ukupno 138 revizijskih izvješća. Od broja ukupno izvršenih revizija (138), 62 se izvješća odnose na revizije u kojima su revizori, na temelju revizijskih nalaza, dali stručno revizijsko mišljenje o revidiranim područjima (61 redovna revizija i jedna *ad hoc* revizije), dok se nešto malo više od polovine revizijskih izvješća (76) odnosi na naknadne preglede kroz koje je praćena primjena preporuka danih u ranijim izvješćima.

U svrhu praćenja učinka i efikasnosti jedinica unutarnje revizije u prethodnoj tablici navedeni su i podatci o broju ukupno provedenih revizija iz prethodna četiri godišnja konsolidirana izvješća koje je sačinila SHJ. U nastavku navodimo ukupan broj izvršenih revizija prema godinama, zajedno s podacima o ukupnom broju uspostavljenih jedinica unutarnje revizije za predmetnu godinu i vrsti revizija:

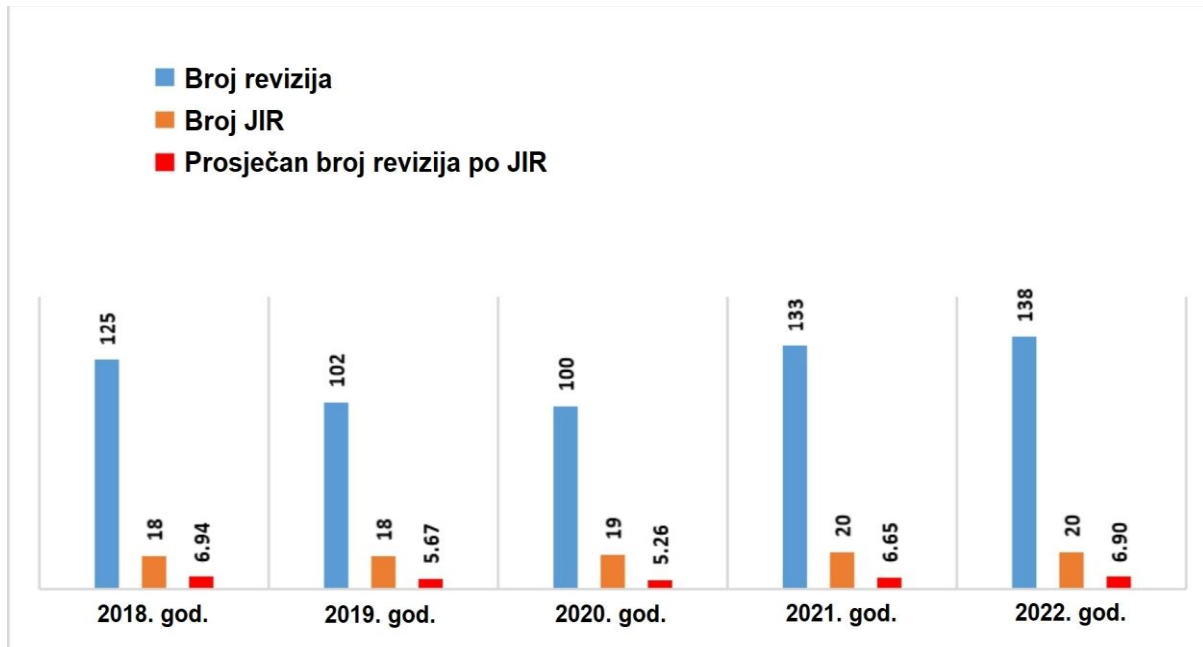
- U 2021. godini 20 jedinica unutarnje revizije sačinilo je ukupno 133 revizijska izvješća, od kojih su 74 redovne revizije, tri *ad hoc* revizije i 56 naknadnih revizija;
- U 2020. godini 19 jedinica unutarnje revizije izvršilo je ukupno 100 revizija, od kojih je 50 redovnih, tri *ad hoc* i 47 naknadnih revizija;
- U 2019. godini 18 jedinica unutarnje revizije izvršilo je ukupno 102 revizije, od kojih su 44 redovne, pet *ad hoc* i 53 naknadne revizije;

⁴² U ovaj broj uključene su i naknadne revizije navedene u tablici pod rednim brojem 1.3. i 13.5.

- U 2018. godini 18 jedinica unutarnje revizije izvršilo je ukupno 125 revizija, od kojih su 73 redovne, pet *ad hoc* i 47 naknadnih revizija.

Naredni grafički prikaz daje pregled na godišnjoj razini ukupnog broja izvršenih revizija, broja uspostavljenih jedinica unutarnje revizije i prosječnog broja izvršenih revizija prema jedinici unutarnje revizije, za razdoblje 2018 – 2022. godina.

Grafički prikaz broj 1.

Iz prethodnog grafikona uočava se da je u posmatranom petogodišnjem razdoblju najmanje izvršeno revizija u 2020. godini, kada je prosječan broj izvršenih revizija prema JUR iznosio 5,26 revizija, dok je najveći prosječni broj izvršenih revizija prema JUR ostvaren u 2018. godini (6,94). Prosječan broj izvršenih revizija, posmatrano prema jedinici unutarnje revizije, za navedeno petogodišnje razdoblje iznosi 6,29 revizija prema JUR-u (598 revizija/95 JUR; zbirni podaci za pet godina).

Kada se izvrši uporedna analiza podataka o ukupnom broju izvršenih revizija i vrstama revizija (podatci navedeni u tablici broj 2) za posljednje dvije izvještajne godine (2021. i 2022.), u kojima je isti broj uspostavljenih jedinica unutarnje revizije (20), može se konstatirati da je u 2022. godini došlo do blagog povećanja ukupnog broja izvršenih revizija u odnosu na prethodnu godinu i to za 3,76% (sa 133 na 138 unutarnjih revizija).

Međutim, kada se izuzmu naknadne revizije koje čine sastavni dio revizijskog angažmana (redovnih i *ad hoc* revizija) u svrhu utvrđivanja da li su realizirane preporuke i da li je postignut željeni efekt, uočava se da je u izvještajnom razdoblju došlo do smanjenja broja revizijskih angažmana sa 74 na 61 (za 13⁴³) što u procentima iznosi 17,6%.

Navedeno smanjenje broja redovitih revizija nije nimalo zanemariv podatak posebno kada se uzme u obzir da su skoro sve jedinice unutarnje revizije u potpunosti realizirale svoje godišnje

⁴³ Podatci se odnose samo na redovite revizije, bez *ad hoc* revizija.

planove rada, što znači da su za izvještajnu godinu planirale manji broj redovitih revizija u odnosu na prethodnu, 2021. godinu. Ovo su zbirni podatci, za svih 20 jedinica koje su vršile funkciju unutarnje revizije u prethodne dvije godine.

Kao i u svakoj profesiji očekuje se da i unutarnja revizija, uporedo s razvojem znanja, vještina i iskustva osoblja, unapređuje segment planiranja i organizacije rada, što će doprinijeti većoj efikasnosti u radu i u konačnici povećanju broja obavljenih revizija i danih preporuka, kao krajnjem rezultatu rada unutarnje revizije.

Registar povelja unutarnje revizije u kojem je evidentirano, zaključno s 31. 12. 2022. godine, ukupno 76 povelja, također vodi SHJ, što pokazuje da je 19 jedinica unutarnje revizije potpisalo sa 76 institucija BiH dokument kojim su rukovoditelji ovih institucija upoznati s načinom rada unutarnje revizije, zadacima i ovlaštenjima unutarnjih revizora, sukladno relevantnim propisima.

I jedinica unutarnje revizije u javnom poduzeću Radio-televizija BiH donijela je u proteklom razdoblju Povelju unutarnje revizije, koja je usklađena s tekstom Povelje SHJ, te time ukupan broj potpisanih povelja u Registru koji vodi SHJ iznosi 77.

Podatci prema institucijama o broju sačinjenih izvješća unutarnje revizije i danim preporukama, te područjima revidiranja u izvještajnom razdoblju, zajedno s podacima o broju unutarnjih revizora u nadležnoj jedinici unutarnje revizije dati su u tablici broj 3.

Tablica br. 3.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoblja UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj datih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
1.1.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BiH – JUR PS BiH		1 redovita revizija	10	- Sprečavanje sukoba interesa;
1.2.	Institucija ombudsmana za ljudska prava – JUR PS BiH		1 redovita revizija	6	- Postupanje prema žalbama;
1.3.	Parlamentarna skupština BiH, Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH; Središnje izborno povjerenstvo BiH i Službeni list BiH - JUR PS BiH		Provedeno je ukupno šest naknadnih revizija, u svrhu praćenja realizacije preporuka iz izvješća unutarnje revizije sačinjenih u 2021. godini		
2.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH –JUR MLJP BiH	2	5 (dvije redovite, dvije naknadne i jedna <i>ad</i>)	18 preporuka	- Grant potpore udruženjima nacionalnih manjina; - Grant potpore jedinicama lokalne samouprave; - Upotreba službenih vozila; - Naknadne revizije;

			<i>hoc revizija)</i>		
2.2.	Institut za nestale osobe BiH – JUR MLJP BIH		2 (jedna redovita i jedna naknadna)	4 preporuke	- Primjena metodologije za prelazak u viši platni razred; - Naknadna revizija;
2.3.	Fond za povratak BiH – JUR MLJP BiH		2 (jedna redovita i jedna naknadna revizija)	2 preporuke	- Plaćanje obveza prema projektima iz udruženih sredstava; - Naknadna revizija;
3.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JUR MVP BiH	3	20 (osam redovitih i 12 naknadnih revizija)	48 preporuka	- Nabava robe, usluga i radova; - Međunarodni ugovori – ratifikacija; - Prihodi od konzularnih taksi i plan rashoda Generalnog konzulata BiH u Frankfurtu; - Prihodi od konzularnih taksi i plan rashoda Ambasade BiH u Bernu; - Priprema proračuna; - Uspostava i razvoj FUK-a; - Upravljanje ljudskim resursima; - Upravljanje službenim vozilima; - Naknadne revizije;
4.1.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH – JUR MCP BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija;
4.2.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH – JUR MCP BiH	3	1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija;
4.3.	Ministarstvo civilnih poslova BiH – JUR MCP BiH		1 redovita revizija	5	- Obračun i plaćanje troškova službenih putovanja;
5.1.	Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH – JUR MVTEO BiH		1 redovita revizija	4 preporuke	- Upravljanje ljudskim resursima;
5.2.	Institut za akreditiranje BiH – JUR MVTEO BiH	3 ⁴⁴	1 redovita revizija	5 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima;
5.3.	Institut za intelektualno vlasništvo BiH – JUR MVTEO BiH		1 redovita revizija	2 preporuke	- Upravljanje ljudskim resursima;
5.4.	Ured za harmonizaciju i		1 naknadna	-	- Naknadna revizija;

	koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju BiH – JUR MVTEO BiH		revizija		
5.5.	Ured za veterinarstvo BiH – JUR MVTEO BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija;
5.6.	Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja – JUR MVTEO BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija;
6.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH - JUR UINO BiH	4	6 (tri redovite i tri naknadne revizije)	37 preporuka	- Razvoj sustava FUK-a u UIINO; - Upravljanje sudskim sporovima; - Efikasnost praćenja rezultata pokrenutih prekršajnih i krivičnih postupaka; - Naknadne revizije;
7.	Granična policija BiH – JUR GP BiH	2 ⁴⁵	4 (jedna redovita i tri naknadne revizije)	3 preporuke	- Popis imovine, obveza i potraživanja; - Naknadne revizije;
8.	Državna agencija za istrage i zaštitu – JUR SIPA BiH	2	4 naknadne revizije	-	- Naknadne revizije koje su obuhvatile praćenje realizacije preporuka s dužim rokom izvršenja (takvih je 74) i preporuke iz revizijskih izvješća iz 2021. godine (40 preporuka);
9.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH – JUR OSA BiH	2	4 redovite revizije	3 preporuke	- Obračun i isplata plaća i naknada; - Blagajničko poslovanje; - Ljudski resursi; - Zakup poslovnih prostora;
10.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JUR IDDEEA	2	6 (tri redovite i tri naknadne revizije)	18 preporuka	- Planiranje po osnovu proračunskih rashoda u regionalnim centrima; - Praćenje i izvješćivanje o provedbi izravnih sporazuma i konkurentskih postupaka javne nabave; - Telekom. čvorišta mreže za prijenos podataka – upravljanje troškovima; - Naknadne revizije;
11.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH – JUR SZP BiH	2	9 (četiri redovite i pet naknadnih revizija)	46 preporuka	- Dostupnost informacija na veb stranici SZP; - Uredsko poslovanje; - Prijem, evidentiranje, kontrola i plaćanje računa; - Planiranje, nabava i upravljanje videonadzorom; - Naknadne revizije;
12.1	Sud BiH – JUR Suda BiH	2	4 (dvije redovite i dvije naknadne)	14 preporuka	- Obračun i isplata plaća; - Službena putovanja; - Naknadne revizije;

⁴⁵ U izvještajnom razdoblju su bili smanjeni kapaciteti JUR GP, usljed porodijskog odsustva revizorke.

			revizije)		
12.2	Tužiteljstvo BiH – JUR Suda BiH		3 (dvije redovite i jedna naknadna revizija)	13 preporuka	- Korištenje i održavanje službenih vozila; - Obračun i isplata plaća, - Naknadna revizija;
13.1	Ministarstvo financija i trezora BiH – JUR MFiT BiH	2 (3) 46	1 redovita revizija	3 preporuke	- Realizacija Strategije unapređenja upravljanja javnim financijama, u dijelu "Planiranje i proračun"
13.2	Direkcija za ekonomsko planiranje – JUR MFiT BiH		1 redovita revizija	3 preporuke	- Upravljanje rizicima;
13.3	Agencija za statistiku BiH – JUR MFiT BiH		1 redovita revizija	1 preporuka	- Upravljanje rizicima;
13.4.	Ured koordinatora za reformu javne uprave u BiH – JUR MFiT BiH		1 redovita revizija	2 preporuke	- Upravljanje rizicima;
13.5	Arhiv BiH, ADS BiH, Agencija za javne nabave BiH, Agencija za osiguranje BiH, Agencija za statistiku BiH, Generalno tajništvo VM BiH, Memorijalni centar Srebrenica-Potočari i Ured za zakonodavstvo VM BiH – JUR MFiT BiH		Praćenje realizacije preporuka iz izvješća unutarnje revizije sačinjenih u 2020. i 2021. godini;		
14.	Ministarstvo odbrane BiH – JUR MO BiH	3	13 (šest redovitih i sedam naknadnih revizija)	31 preporuka	- Angažiranje osoba za obavljanje povremenih i privremenih poslova; - Evidentiranje materijalnih sredstava u skladišnim evidencijama; - Izdavanje resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta MO BiH; - Prestrukturiranje proračuna; - Refundacija bolovanja; - Obračun i isplata naknada za slučaj

⁴⁶ JUR MFiT BiH je do 17. 10. 2022. godine imala popunjene tri od pravilnikom predviđene četiri pozicije u JUR-u. Od 17. 10. 2022. godine jednom revizoru je prestao radni odnos zbog svojevoljnog prelaska u drugu instituciju.

					- smrti, bolesti i invalidnosti zaposlenog; - Naknadne revizije;
15.1	Ministarstvo pravde BiH – JUR MP BiH	2 ⁴⁷	2 (jedna redovita i jedna naknadna revizija)	10 preporuka	- Proces IT poslova ; - Naknadna revizija;
15.2	Pravobraniteljstvo BiH – JUR MP BiH		1 redovita	8 preporuka	- Proces FUK-a;
15.3	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH – JUR MP BiH		2 (jedna redovita i jedna naknadna revizija)	8 preporuka	- Planiranje i izvršenje proračuna; - Naknadna revizija;
16.1	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JUR MKP BiH	1	1 redovita revizija	6 preporuka	- Elektroničko blagajničko poslovanje;
16.2	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH – JUR MKP BiH		*	-	*U izvještajnom razdoblju pokrenuta, ali nije okončana planirana redovita revizija "Elektroničko blagajničko poslovanje"
16.3	Regulatorna agencija za komunikacije BiH - JUR MKP BiH		2 (jedna redovita i jedna naknadna revizija)	3 preporuke	- Elektroničko blagajničko poslovanje; - Naknadna revizija;
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH - JUR MSB BiH	1	2 naknadne revizije	-	- Naknadne revizije;
18.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JUR DKPT BiH	2	7 (četiri redovite i tri naknadne revizije)	8 preporuka	- Planiranje i izvršenje proračuna; - Sudski postupci i realizacija sudskih odluka; - Popis i otpis imovine, potraživanja i obveza; - Izrada i realizacija planova i programa rada; - Naknadne revizije;
19.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - JUR BHANSA	1	5 (tri redovite i dvije naknadne revizije)	8 preporuka	- Troškovi naknada za prijevoz; - Popis imovine i obveza; - Zrakoplovno informiranje – <i>Notam</i> ; - Naknadne revizije;
20.	Radio-televizija BiH – JUR BHRT	2	5 (dvije redovite i tri	19 preporuka	- Javne nabave; - Prihodi i potraživanja

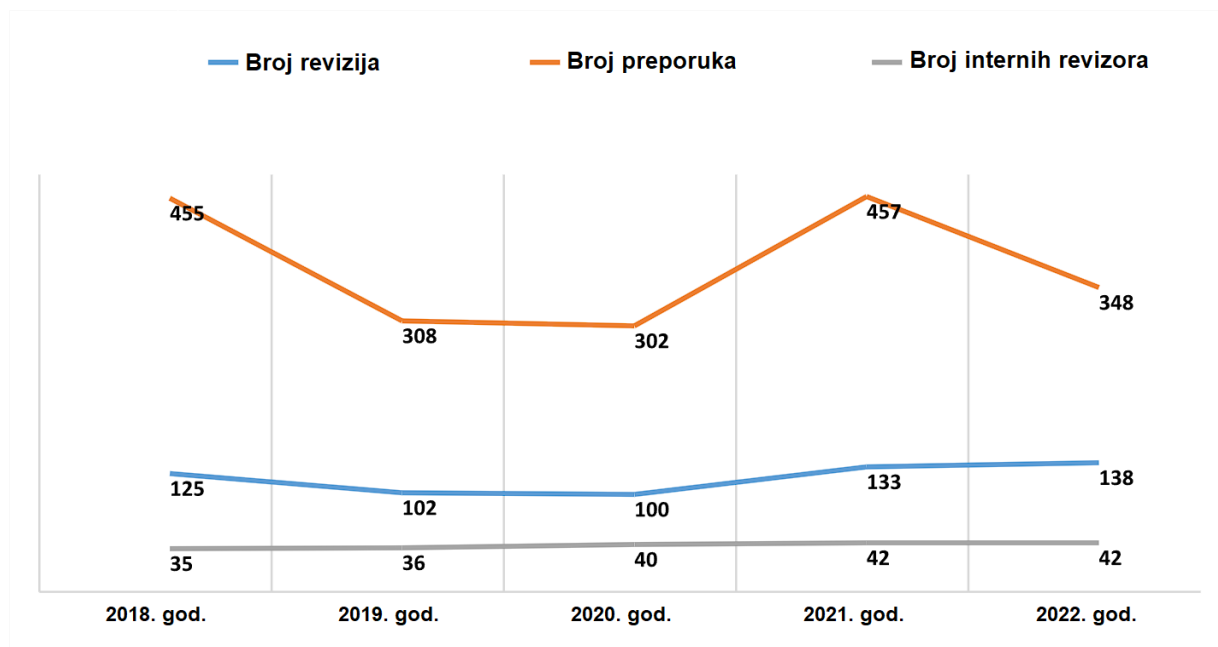
⁴⁷ U izvještajnom razdoblju u JUR MP BiH popunjena je bila samo pozicija rukovoditelja JUR. Od 9. 1. 2023.godine popunjena je i jedna od dvije sistematizirane pozicije unutarnjeg revizora.

			naknadne revizije)		- Naknadne revizije;
Ukupno u 2022. godini	42 48	138*	348	U naknadne revizije uključene su i revizije navedene pod r.br. 1.3. i 13.5.	
Ukupno u 2021. godini	41 49	133**	457	-	
Ukupno u 2020. godini	40	100***	302	-	
Ukupno u 2019. godini	36	102****	308	-	
Ukupno U 2018. godini	35	125*****	455	-	
Napomena:					
*Zbir od 138 unutarnjih revizija čini 61 redovita, 76 naknadnih i jedna <i>ad hoc</i> interna revizija.					
**Zbir od 133 unutarnje revizije čini 74 redovitih, 56 naknadnih i tri <i>ad hoc</i> unutarnje revizije.					
***Zbir od 100 revizija čini 50 redovitih, 47 naknadnih i tri <i>ad hoc</i> unutarnje revizije.					
****Zbir od 102 revizije čini 44 redovite, 53 naknadne i pet <i>ad hoc</i> unutarnjih revizija.					
*****Zbir od 125 revizija čini 73 redovite, 47 naknadnih i pet <i>ad hoc</i> unutarnjih revizija.					

U prethodnoj tablici, pored detaljnih podataka o izvršenim revizijama (broj i vrsta revizija, područje revidiranja, broj preporuka) u izvještajnom razdoblju za svaku od jedinica unutarnje revizije, sadržani su i zbirni podatci, na godišnjoj razini, za prethodno petogodišnje razdoblje o izvršenim revizijama, danim preporukama i unutarnjim revizorima.

Navedeni zbirni podatci prikazani su i u sljedećem grafičkom prikazu.

Grafički prikaz broj 2.

⁴⁸ Odnosi se na broj osoblja na dan 31. 12. 2022. godine i nije uključeno osoblje kojem je prestao radni odnos u tijeku godine (UR u MFiT BiH prestao radni odnos 17. 10. 2022)

⁴⁹ U ovaj broj (41) nije uključen unutarnji revizor JUR MKP BiH kojem je prestao radni odnos u JUR-u 12. 9. 2022.

Iz prethodnog grafičkog prikaza uočavaju se oscilacije u broju ukupno izvršenih revizija u posmatranom petogodišnjem razdoblju, i u broju ukupno danih preporuka prema godinama. Broj izvršenih revizija kreće se u rasponu od 100 (2020.) do 138 (2022.), dok se broj danih preporuka kreće u rasponu od 308 (2019.) do 457 preporuka koliko je ukupno dano u 2021. godini.

Može se pretpostaviti da su na navedene oscilacije utjecale izvanredne okolnosti prouzročene ali i značajna fluktuacija zaposlenih u jedinicama unutarnje revizije, koja je bila evidentna u posmatranom petogodišnjem razdoblju. Naime, prema podacima iz registara jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora koje vodi SHJ, u proteklih pet godina za devet zaposlenih je prestao radni odnos, dok je 16 novozaposlenih u jedinicama unutarnje revizije (odnosi se na razdoblje 2018-2022).

U posmatranom razdoblju evidentan je očekivan trend rasta broja revizora prema godinama. S 35 revizora u 2018. godini, broj revizora je povećan na 42 u 2022. godini, što predstavlja ukupno povećanje u petogodišnjem razdoblju za sedam revizora ili u procentima za 20%. U 138 izvješća unutarnje revizije sačinjenih u tijeku 2022. godine, od kojih je 61 redovita i jedna *ad hoc* revizija, dano je 348 preporuka od strane 20 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je ukupno i uspostavljeno zaključno sa 31. 12. 2022. godine. Generalno, najveći broj preporuka koje su unutarnji revizori u svojim izvješćima u 2022. godini dali odnosi se na preporuke u vezi s:

- unapređenjem procesa finansijskog upravljanja i kontrole,
- planiranjem i izvršenjem proračuna,
- procesom javnih nabava i realizacijom ugovora na osnovu javnih nabava i
- oblastima u vezi za specifičnostima poslovanja institucija.

Stupanj realizacije preporuka danih u izvješćima unutarnje revizije u 2021. godini prema institucijama prikazan je u narednoj tablici, dok će podatci o stupnju realizacije preporuka danih u 2022. godini biti dostupni nakon isteka roka za njihovu realizaciju, u Godišnjem konsolidiranom izvješću unutarnje revizije za 2023. godinu.

Tablica br. 4

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH (JUR PS BiH)	2021	16	1	6%	12	75%	1	2	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JUR PS BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	10	-	-	-	-	10	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH (JUR PS BiH)	2021	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Središnje izborno povjerenstvo BiH (JUR PS BiH)	2021	19	4	21%	10	53%	5	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Institucija ombudsmana za ljudska prava BiH (JUR PS BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	6	-	-	-	-	6	-	-
6.	Službeni list BiH (JUR PS BiH)	2021	8	7	88%	-	-	1	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JUR MLJP BiH)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022	18	4	22%	3	17%	5	6	-
8.	Fond za povratak BiH (JUR MLJP BiH)	2021	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2022	2	2	100%	-	-	-	-	-
9.	Institut za nestale osobe BiH (JUR MLJP BiH)	2021	10	2	20%	5	50%	1	2	-
		2022	4	2	50%	1	25%	1	-	-
10.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH (JUR MVP BiH)	2021	39	21	54%	2	5,1%	-	16	-
		2022	48	12	25%	10	21%	14	12	-
11.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH (JUR MCP BiH)	2021	8	8	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH (JUR MCP BiH)	2021	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Ministarstvo civilnih poslova BiH (JUR MCP BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	5	-	-	-	-	5	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
14.	Institucija ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH (JUR MVTEO BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	4	-	-	-	-	4	-	-
15.	Institut za akreditiranje BiH (JUR MVTEO BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	5	-	-	-	-	5	-	-
16.	Institut za intelektualno vlasništvo BiH (JUR MVTEO BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	2	-	-	-	-	2	-	-
17.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH (JUR MVTEO BiH)	2021	2	-	-	1	50%	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Ured za veterinarstvo BiH (JUR MVTEO BiH)	2021	7	3	43%	2	29%	-	2	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja (JUR MVTEO BiH)	2021	2	1	50%	-	-	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH (JUR UINO BiH)	2021	73	41	56%	1	1,4%	31	-	-
		2022	37	-	-	-	-	37	-	-
21.	Granična policija BiH (JUR GP BiH)	2021	17	8	47%	3	17%	-	6	-
		2022	3	-	-	-	-	3	-	-
22.	Državna agencija za istrage i zaštitu (JUR SIPA BiH)	2021	40	27	68%	5	12%	-	8	-
		2022	U izvještajnom razdoblju provedene su naknadne revizije u svrhu praćenja realizacije za ukupno 114 preporuka UR-a (40 danih u 2021. godini i 74 preporuke iz ranijih revizijskih izvješća s dužim rokom realizacije).							
23.	Obavještajno-sigurnosna agencija (JUR OSA BiH)	2021	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022	3	3	100%	-	-	-	-	-
24.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	2021	23	22	96%	1	4%	-	-	-
		2022	18	6	33,3 %	1	5,6%	8	3	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
	(JUR IDDEEA BiH)									
25.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH (JUR SZP BiH)	2021	44	10	23%	13	29%	11	10	-
		2022	46	-	-	-	-	46	-	-
26.	Sud BiH (JUR Suda BiH)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022	14	11	79%	-	-	3	-	-
27.	Tužiteljstvo BiH (JUR Suda BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	13	2	15%	-	-	11	-	-
28.	Ministarstvo financija i trezora BiH (JUR MFiT BiH)	2021	5	3	60%	-	-	1	1	-
		2022	3	-	-	-	-	3	-	-
29.	Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH (JUR MFiT BiH)	2021	2	1	50%	-	-	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Agencija za statistiku BiH (JUR MFiT BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	1	-	-	-	-	1	-	-
31.	Direkcija za evropske integracije BiH (JUR MFiT BiH)	2021	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Agencija za javne nabave BiH (JUR MFiT BiH)	2021	4	4	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Agencija za osiguranje u BiH (JUR MFiT BiH)	2021	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari (JUR MFiT BiH)	2021	6	6	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Odbor državne službe za žalbe (JUR MFiT BiH)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
		.								
36.	Arhiv BiH (JUR MFiT BiH)	2021	2	1	50%	1	50%	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JUR MFiT BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	2	-	-	-	-	2	-	-
38.	Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH (JUR MFiT BiH)	2021	7	2	29%	4	57%	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Agencija za državnu službu BiH (JUR MFiT BiH)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH (JUR MFiT BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	3	3	100%	-	-	-	-	-
41.	Ministarstvo odbrane BiH (JUR MO BiH)	2021	32	3	9%	12	37%	7	10	-
		2022	31	-	-	-	-	31	-	-
42.	Ministarstvo pravde BiH (JUR MP BiH)	2021	5	5	100%	-	-	-	-	-
		2022	10	6	60%	-	-	4	-	-
43.	Pravobraniteljstvo BiH (JUR MP BiH)	2021	4	2	50%	2	50%	-	-	-
		2022	8	-	-	-	-	8	-	-
44.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH (JUR MP BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	8	7	88%	-	-	1	-	-
45.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (JUR MKP BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	6	-	-	-	-	6	-	-
46.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH (JUR MKP BiH)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	*	-	-	-	-	-	-	* Pokrenuta revizija, ali nije okončana u

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
										<i>izvještajnom razdoblju.</i>
47.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH (JUR MKP BiH)	2021	10	7	70%	-	-	-	3	-
		2022	3	-	-	-	-	3	-	-
48.	Ministarstvo sigurnosti BiH (JUR MSB BiH)	2021	6	2	33%	4	67%	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
49.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH (JUR DKPT BiH)	2021	11*	1	9%	4	36%	-	1	<i>Napomena: za pet preporuka UR nije mogla utvrditi status zbog nesaradnje nadležne organizacione jedinice</i>
		2022	8	-	-	-	-	8	-	-
50.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (JUR BHANSA)	2021	7	6	86%	1	14%	-	-	-
		2022	8	-	-	-	-	8	-	-
51.	Radio-televizija BiH (JUR BHRT)	2021	23	2	9%	20	87%	1	-	-
		2022	19	-	-	-	-	19	-	-
Ukupno u 2021. godini			45 7	22 6	49,5%	10 3	22,5%	59	65	Za pet preporuka nije utvrđen status (pogledati napomenu pod r.br.49)
Ukupno u 2022. godini			34 8	58	-	15	-	254	21	-

U Tablici br. 4 prikazani su podaci o ukupnom broju danih preporuka i stupnju njihove realizacije za svaku od institucija u kojoj je vršena unutarnja revizija u protekle dvije godine.

S obzirom na to da za većinu preporuka danih u 2022. godini nije istekao rok za realizaciju, ne može se izračunati konačan postotak učešća realiziranih i nerealiziranih preporuka u ukupnom broju danih preporuka za ovu godinu. Stupanj realizacije ovih preporuka (iz 2022.) bit će utvrđen u narednom razdoblju.

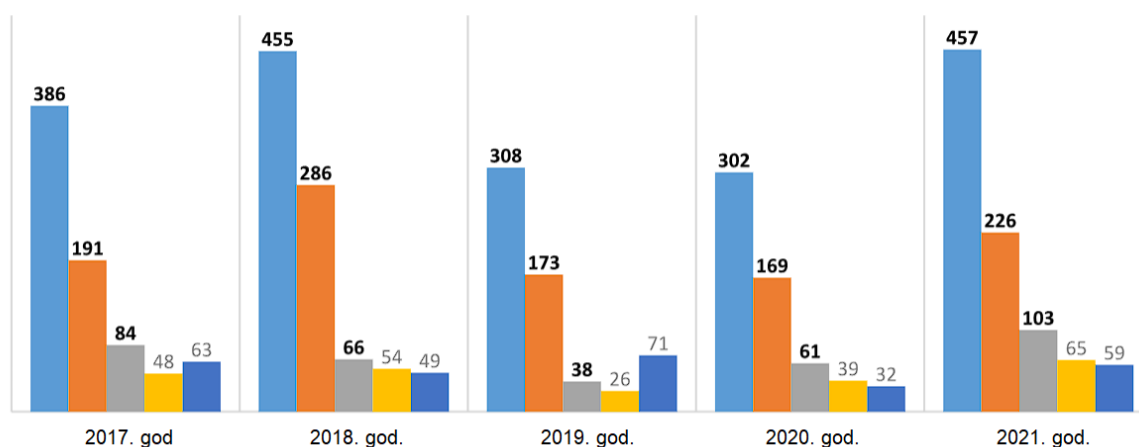
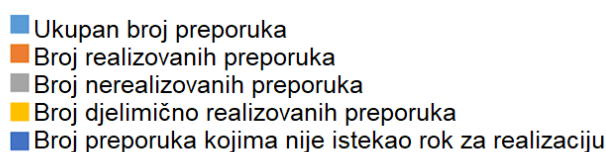
Na temelju podataka iz prethodne tablice za 2021. godinu uočava se da je 50% ukupno danih preporuka realizirana (226 preporuka), dok je djelimično realizirano 65 preporuka (14,2%), a za 59 preporuka (u procentima 12,9%) još nije istekao rok za realizaciju i za iste će u

narednom razdoblju biti utvrđen stupanj realizacije. Najslabija realizacija preporuka unutarnje revizije u 2021. godini zabilježena je u javnom poduzeću Radio-televizija BiH (BHRT), s procentom nerealiziranih preporuka od čak 87%.

Postotak nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (457) danih u 38 institucija BiH, u kojima je u 2021. godini provedena redovita revizija i dane preporuke, iznosi 22,5%.

Na temelju podataka iz ovog izvješća, kao i godišnjih konsolidiranih izvješća unutarnje revizije za 2018, 2019, 2020. i 2021. godinu, koji su dostupni na internet stranici MFiT BiH u dijelu koji se odnosi na SHJ, u narednom grafikonu prikazani su podaci o realizaciji preporuka, zbirno, za sve institucije, na godišnjoj razini za razdoblje 2017 – 2021. godina.

Grafički prikaz broj 3.

Radi jasnijeg sagledavanja brojčanih podataka koji su prezentirani na prethodnom grafikonu, u nastavku su iskazani procentualni iznosi realiziranih i nerealiziranih preporuka, prema godinama.

- Godina 2017: realiziranih preporuka je 49,5% (191/386), a nerealiziranih 21,8% (84/386);
- Godina 2018: realiziranih preporuka je 62,8% (286/455), a nerealiziranih 14,5% (66/455);
- Godina 2019: realiziranih preporuka je 56,2% (173/308), a nerealiziranih 12,3% (38/308);
- Godina 2020: realiziranih preporuka je 56% (169/302), a nerealiziranih 20% (61/302);
- Godina 2021: realiziranih preporuka je 49,5% (226/457), a nerealiziranih 22,5% (103/457).

Napominjemo da prethodno navedeni podatci koji se odnose na stupanj realizacije preporuka nisu konačni. Naime, iz grafičkog prikaza se vidi da u svakoj od posmatranih godina za određeni broj preporuka nije istekao rok za realizaciju. Podacima o statusu njihove realizacije (preporuke za koje je utvrđen duži rok, nekad i višegodišnje razdoblje provedbe) SHJ ne raspolaže. Očekujemo da će primjena PIFC aplikacije olakšati unutarnjoj reviziji praćenje i izvješćivanje o realizaciji preporuka, a SHJ omogućiti izradu sveobuhvatnih i potpunih konsolidiranih izvješća koji će sadržavati i podatke o statusu realizacije preporuka, koje imaju duži rok realizacije.

4.4. Pregled uspostave i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH

Na temelju prethodno navedenih podataka može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH postignut napredak u smislu da se funkcija i uloga unutarnje revizije sve jasnije prepoznaju u institucijama BiH, kao dio ukupnog sustava unutarnjih financijskih kontrola javnog sektora BiH.

Funkcija unutarnje revizije u institucijama BiH jasno je definirana i utemeljena Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usuglašenoj metodologiji rada za unutarnje revizore, koja uključuje i Standarde unutarnje revizije.

Način organizacije jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH baziran je na decentraliziranom modelu koji je utemeljen na principima "3E" (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definiranim nadležnostima jedinica unutarnje revizije u pogledu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom unutarnjih revizora u institucijama BiH, Poveljom unutarnje revizije, Priručnikom za unutarnju reviziju, Standardima unutarnje revizije i Sporazumom o vršenju funkcije unutarnje revizije definirana su, u institucijama BiH, temeljna načela i odnosi pružatelja usluga – unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, s jedne i korisnika usluga unutarnje revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uvjeti za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim općim i dodatnim uvjetima za zapošljavanje unutarnjih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni interni revizori u institucijama BiH ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH. Također, u sustavu unutarnje revizije institucija BiH omogućeno je poštivanje principa "ista plaća za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primaju istu osnovnu plaću, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

U Tablici br. 5 dan je pregled poduzetih aktivnosti, u razdoblju do 31. 12. 2022. godine, na uspostavi jedinica unutarnje revizije od strane institucija BiH, koje su obavezne uspostaviti

unutarnju reviziju, kao i pregled kadrovske popunjenosti unutarnje revizije u ovim institucijama.

Tablica br. 5

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2022.	% popunjenosti JUR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
2.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
3.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Da	Da	Da	Da	3	3	100%	-
4.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	Da	Da	Da	Da	3	3*	100%	*Od 1. 4. 2022. u potpunosti popunjena JUR.
5.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Da	Da	Da	Da	3	3*	100%	*Od 11. 5 .2022. u potpunosti popunjena JUR
6.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	Da	Da	Da	Da	4	4	100%	-
7.	Granična policija BiH	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
8.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
9.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
10.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
11.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	Da	Da	Da	Da	2	2	100%	-
12.	Sud BiH	Da	Da	*	*	2	2	100%	*Sud BiH nije obavezan dostaviti Vijeću ministara BiH pravilnik na usvajanje.

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2022.	% popunjenosti JUR	Komentar
13.	Ministarstvo financija i trezora BiH	Da	Da	Da	Da	4	2*	50%	*Do 17. 10. 2022. popunjene su bile tri pozicije (Rukovoditelj JUR i dva unutarnja revizora) ⁵⁰
12.	Ministarstvo obrane BiH	Da	Da	Da	Da	4	3*	75%	*Upraznjena pozicija rukovoditelja JUR ⁵¹
13.	Ministarstvo pravde BiH	Da	Da	Da	Da	3	1*	33,3%	*Upraznjene dvije pozicije unutarnjeg revizora ⁵²
16.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	Da	Da	Da	Da	2	1*	50%	*Upraznjena pozicija unutarnjeg revizora ⁵³
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH	Da	Da	Da	Da	2	1*	50%	*Upraznjena pozicija rukovoditelja JUR-a
18.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	Da	Da	Da*	Ne	2* *	2* *	**	*Pravilnik u proceduri izmjene. **Popunjene dvije pozicije unutarnjeg revizora na temelju važećeg pravilnika koji nije usklađen s propisima iz oblasti IR-a ⁵⁴
19.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	Ne	Ne	Ne	Ne	-	1*	-	*Popunjena pozicija unutarnjeg revizora na temelju važećeg Pravilnika koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR ⁵⁵
20.	Radio-televizija BiH	Da	Da	-*	-*	2	2	100%	*RTVBiH nije obavezna dostavljati VM BiH pravilnik na suglasnost.

⁵⁰ Jednom unutarnjem revizoru u JUR MFiT BiH prestao je radni odnos 17. 10. 2022. godine zbog svojevoljnog prelaska u drugu instituciju.

⁵¹ U izvještajnom razdoblju pokrenuta konkursna procedura za popunjavanje upražnjene pozicije rukovoditelja JUR MO BiH. Do kraja izvještajnog razdoblja ista nije okončana.

⁵² SHJ je u tijeku izrade GKI UR obaviještena da je od 9. 1. 2023. godine popunjena pozicija jednog unutarnjeg revizora – Obavještenje JUR MP BiH od 23. 1. 2023. godine.

⁵³ Od 12. 9. 2021. godine popunjena samo pozicija rukovoditelja JUR. Unutarnjem revizoru prestao radni odnos zbog prelaska u drugu instituciju.

⁵⁴ Pravilnikom na koji je SHJ dala suglasnost predviđene su ukupno dvije pozicije i to: rukovoditelj JUR i unutarnji revizor.

⁵⁵ BHANSA je obavezna, sukladno Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 69/17), uskladiti Pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s relevantnim propisima.

Iz prethodne tablice vidimo da je, zaključno s 31. 12. 2022. godine, ukupno 18 od 20 organizacija okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji i uspostavilo unutarnju reviziju sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok ukupno 13 organizacija⁵⁶ ima u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu unutarnje revizije.

Uspostava jedinica unutarnje revizije sukladno s propisima iz oblasti unutarnje revizije, što podrazumijeva usklađivanje opisa poslova i uvjeta za zapošljavanje osoblja unutarnje revizije, te njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje neophodni su preduvjeti za daljnji napredak u razvoju i unapređivanju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

Kadrovska nepopunjenost jedinica unutarnje revizije višestruko utiče na stanje i funkcioniranje sustava unutarnje revizije i to, s jedne strane tako što smanjuje broj i obim izvršenih revizijskih angažmana, a s druge strane, što onemogućuje dosljedno poštivanje Standarda unutarnje revizije koji jasno definiraju način funkcioniranja unutarnje revizije, te ujedno predstavljaju i temelj za ocjenu kvaliteta rada unutarnje revizije. U svrhu procjene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti unutarnje revizije i identificiranja mogućnosti za njeno unapređenje, Standardi unutarnje revizije nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije koji, između ostalog, obuhvata i stalni nadzor učinka aktivnosti unutarnje revizije od strane rukovoditelja jedinice unutarnje revizije⁵⁷, kao i vanjsko ocjenjivanje od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenitelja ili tima ocjenitelja, koje se provodi bar jednom u pet godina. Vanjsko ocjenjivanje unutarnje revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti popunjene, tj. imaju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije i jednog ili više unutarnjih revizora.

4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH

Kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH i na temelju stalne komunikacije s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, koja se odvija kroz sastanke, obuke, izdavanje mišljenja i obavještenja na upite, SHJ vrši, sukladno Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine⁵⁸ i koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta unutarnje revizije u javnom sektoru⁵⁹, nadzor nad poštivanjem metodologije rada unutarnje revizije i prati učinak jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH. Rezultati provedenog nadzora za izvještajno razdoblje navedeni su u okviru točke 5. ovog izvješća.

---

⁵⁶ U ovaj broj je uključeno i javno poduzeće Radio-televizija BiH, koje je u proteklom razdoblju uspostavilo i popunilo jedinicu unutarnje revizije, sukladno relevantnim propisima.

⁵⁷ Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti unutarnje revizije, interna ocjenjivanja uključuju, prema Standardima unutarnje revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druge osobe iz organizacije koje imaju dovoljno poznavanja prakse unutarnje revizije.

⁵⁸ Odluka o donošenju Pravilnika objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 74/21.

⁵⁹ Vodič je izdat u ožujku 2016. godine od strane Zajednice prakse za unutarnju reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

Napominjemo da navedena kontrola koju provodi SHJ, a koja se odvija kroz kontinuirani uvid u način rada unutarnje revizije na temelju dostupnih podataka, nije zamjena za propisane povremene vanjske ocjene koje trebaju provoditi kvalificirani neovisni ocjenitelji izvan organizacije, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Standardima unutarnje revizije i Pravilnikom o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH. Kako je SHJ nezaobilazni dio sustava unutarnje revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provedbu metodologije unutarnje revizije, uvid u kvalitet rada jedinica unutarnje revizije koji vrši SHJ ne može se smatrati u potpunosti neovisnim ali se isti provodi radi davanja smjernica i preporuka za unapređenje rada jedinica unutarnje revizije.

Također, na temelju raspoloživih podataka, a sukladno kriterijima definiranim Pravilnikom o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH, SHJ je donijela Plan za obavljanje periodičnog pregleda kvaliteta u 2023. godini (broj: 02-1-16-7-169-1/22 od 13. 6. 2022. godine) kojeg je objavila na internet stranici Ministarstva financija i trezora BiH u dijelu koji se odnosi na SHJ.

U narednom tabličnom pregledu dani su podatci koje su u svojim godišnjim izvješćima dostavile jedinice unutarnje revizije o poštivanju i primjeni propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i Standarda unutarnje revizije tijekom vršenja unutarnje revizije od strane unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH. Dani su i podatci o provođenju unutarnje i vanjske ocjene kvaliteta i o suradnji jedinica unutarnje revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

Tablica br. 6

R. br.	Naziv JUR	Rad sukladno Priručniku	Poštivanje Standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Stalni nadzor u tijeku vršenja revizija	Eksterna ocjena kvaliteta	Dostavljeno SHJ Izvješće o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Ne	Da	-
2.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Na	Da	Da	-
3.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
4.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	Dje- li- mič- no	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
5.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-

R. br.	Naziv JUR	Rad sukladno Priručniku	Poštivanje Standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Stalni nadzor u tijeku vršenja revizija	Eksterna ocjena kvaliteta	Dostavljeno SHJ Izvješće o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
6.	JUR Uprave za neizravno oporezivanje BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Da*	Da	Da	*Eksterna ocjena provedena u 2020. god. u okviru <i>Twinning light</i> projekta EU
7.	JUR Granične policije BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
8.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
9.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije	Da	Da	Da	Djelomično*	Da	Ne	Ne	Da	*Provodi se stalni nadzor aktivnosti UR
10.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
11.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	De	Da	-
12.	JUR Suda BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
13.	CJIR Ministarstva financija i trezora	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Ne	Da	-
14.	JUR Ministarstva obrane BiH	Da	Da	Da	Da*	Da	Ne	Ne	Da	*Stalni nadzor i praćenje učinka se kontinuirano provode
15.	JUR Ministarstva pravde BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
16.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	Da	-
17.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	Da	Da	Da	Ne*	Da	Ne	Ne	Da	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR koji je nadležan za interno ocjenjivanje sukladno Standardima UR.
18.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	Da	Da	Da	Ne*	Djelomično*	Ne	Da	Da	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR, te stoga nisu stvoreni uvjeti za provedbu unutarnje ocjene, a nadzor se

R. br.	Naziv JUR	Rad sukladno Priručniku	Poštivanje Standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Stalni nadzor u tijeku vršenja revizija	Eksterna ocjena kvaliteta	Dostavljeno SHJ Izvješće o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
										provodi u mjeri u kojoj je to moguće.
19.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	Da	Da	Da	*	*	Ne	Ne	.. ⁶⁰	*Nije sistematizirana niti popunjena pozicija rukovoditelja JUR, te stoga nisu stvoreni uvjeti za dosljedno provedbu unutarnje ocjene kvaliteta.
20.	JUR Radio-televizije BiH	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da	.. ⁶¹	-

Iz prethodne tablice uočava se da su unutarnji revizori u svim jedinicama unutarnje revizije u tijeku provedbe revizijskih angažmana poštivali i pridržavali se propisane metodologije rada, Standarda unutarnje revizije i Etičkog kodeksa.

Međutim, kada je riječ o primjeni propisa iz oblasti kontrole kvaliteta uočava se da ukupno šest od 20 jedinica unutarnje revizije institucija BiH nije dostavilo SHJ izvješće o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta, a što su obavezni sukladno Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH.

Dodatno, kada je riječ o provedbi unutarnje ocjene kvaliteta i stalnog nadzora nad revizijskim angažmanom⁶² koje, prema Standardima unutarnje revizije i propisanoj metodologiji rada, vrši rukovoditelj jedinice unutarnje revizije, iz prethodne tablice uočava se da navedene procedure u pojedinim jedinicama nisu uopće ili su samo djelomično provedene. Naime, prema podacima dobijenim u godišnjim izvješćima, u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene vršena je u izvještajnom razdoblju u potpunosti ili djelomično unutarnja ocjena kvaliteta i nadzor nad revizijskim angažmanom, sukladno metodologiji definiranoj Priručnikom za unutarnju reviziju i Pravilnikom o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH, dok je u jedinicama

⁶⁰ Prema Zakonu o BHANSA-i, reviziju vrši neovisna revizijska agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan da vrši reviziju u BHANSA-i.

⁶¹ Sukladno Zakonu o javnom RTV servisu BiH, BHRT ima obvezu angažiranja jednom godišnje neovisne revizijske kuće za obavljanje revizije finansijskih izvješća, dok Ured za reviziju institucija BiH vrši reviziju isključivo nakon zaključka Parlamentarne skupštine BiH.

⁶² Način provedbe stalnog nadzora nad revizijskim angažmanom, koji čini sastavni dio unutarnjeg ocjenjivanja, detaljno je opisan u Priručniku za unutarnje revizore u institucijama BiH i Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH.

unutarnje revizije koje imaju samo jednog unutarnjeg revizora onemogućena dosljedna provedba propisanih procedura.

Provedba stalnog nadzora nad obavljanjem revizijskog angažmana i unutarnje ocjenjivanje podrazumijevaju stalno praćenje aktivnosti i učinka unutarnje revizije, kao i periodično samoocjenjivanje, kako bi se osigurala usklađenost s Etičkim kodeksom i Standardima unutarnje revizije, a time osiguralo i ostvarenje ciljeva, zahtijevani kvalitet rada i unapređenje aktivnosti unutarnje revizije. Navedene aktivnosti podrazumijevaju i donošenje programa osiguranja i unapređenja kvaliteta koji je obavezan sačiniti i održavati rukovoditelj jedinice unutarnje revizije, sukladno Standardima unutarnje revizije i Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH. Evidencija o obavljenom nadzoru nad provedbom revizijskih angažmana i izvršenom unutarnjem i vanjskom ocjenjivanju, kao i pregledima koje provodi SHJ, dokumentira se i čuva, a rezultati izvršenih ocjenjivanja saopćavaju se rukovoditelju institucije i SHJ prilikom podnošenja godišnjeg izvješća o radu, u formi Izvješća o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta, sukladno Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH. Analiza podataka o dostavljenim izvješćima sadržana je u točki 5. ovog izvješća

Kada je riječ o vanjskoj ocjeni kvaliteta, u proteklom razdoblju samo je u jednoj jedinici izvršen ovaj vid procjene usklađenosti njenog funkcioniranja sa Standardima unutarnje revizije. U tijeku 2020. godine u Jedinici unutarnje revizije Uprave za neizravno oporezivanje BiH provedena je, u okviru *Twinning light* projekta "Potpora razvoju efektivne unutarnje kontrole i revizijskog okruženja u UINO BiH" financiranog od strane Europske unije, vanjska ocjena kvaliteta funkcije unutarnje revizije⁶³.

Napominjemo da vanjska ocjena kvaliteta, prema Standardima unutarnje revizije, mora biti provedena od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenitelja ili tima ocjenitelja koji su izvan organizacije, uz poštovanje odredbi Pravilnika⁶⁴ kojima je definiran način i procedura izbora vanjskog ocjenitelja.

Sve jedinice unutarnje revizije koje su uspostavljene u institucijama BiH u kojima Ured za reviziju institucija BiH vrši reviziju⁶⁵ konstatirale su da su surađivale s revizorima Ureda za reviziju institucija BiH kroz razmjenu revizijske dokumentacije i revizijskih izvješća, i kroz potporu provedbi danih preporuka za unapređenje sustava PIFC-a.

Na temelju navedenih podataka posebno ističemo podatak da u jedinicama unutarnje revizije koje nisu kadrovski u potpunosti popunjene angažiranja unutarnjih revizora nisu nadzirana i usmjeravana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih, kako je to predviđeno relevantnim propisima.

---

⁶³ Na temelju dobijene suglasnosti rukovoditelja UINO BiH, rukovoditelj JUR zatražio je od eksperata *Twinning light* projekta EU da izvrši vanjsku ocjenu funkcije UR-a. Ista je provedena u razdoblju rujna – prosinac 2020, u formi samoocjenjivanja koje je proveo rukovoditelj JUR s neovisnom vanjskom potvrdom. U Izvješću o vanjsko ocjenjivanju dana je potvrda da je funkcija UR u UINO BiH u skladu s Međunarodnim standardima UR ("generalno usuglašena").

⁶⁴ Pravilnik o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH, stupio na snagu 1. 1. 2022. godine (Odluka o donošenju Pravilnika objavljena u "Službenom glasnik BiH", broj 74/21).

⁶⁵ Nisu uključene unutarne revizije BHANSA-e i JUR BHRT u kojima, prema relevantnim zakonima, vanjsku reviziju vrši neovisna revizijska agencija, a Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan vršiti reviziju u ovim organizacijama.

Uzimajući u obzir iskustva drugih zemalja u provedbi kontrole kvaliteta, te uvažavajući određene specifičnosti jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁶⁶, SHJ je u prethodnom razdoblju u suradnji s ekspertima Projekta EU "PIFC-3" okončala aktivnosti na pripremi metodologije kojom su precizno definirane procedure provedbe kontrole kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH. Pravilnik o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine objavljen je u prosincu 2021. godine.

U izvještajnom razdoblju SHJ je pripremila, sukladno Pravilniku, upitnik za periodično samoocjenjivanje usklađenosti unutarnje revizije sa Standardima unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i drugim relevantnim propisima kojima se uređuje način uspostave i vršenja funkcije unutarnje revizije institucija BiH, i isti dostavila jedinicama unutarnje revizije. Upitnik je pripremljen na temelju analize prijedloga dostavljenih od strane eksperata Projekta "PIFC-3" tijekom izrade Pravilnika, a sukladno primjerima dobre prakse zemalja iz okruženja. Ovim je osigurana jednoobraznost i potpunost u provedbi kontrole kvaliteta od strane rukovoditelja jedinica unutarnje revizije institucija BiH u postupku unutarnjeg ocjenjivanja, sukladno Standardima.

Sastavni dio unutarnjeg ocjenjivanja kojeg provode rukovoditelji JUR je i postavljanje pokazatelja uspješnosti kako bi se kontinuirano težilo unapređenju usluga koje pruža unutarnja revizija. Kao pomoć rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije za što objektivnije utvrđivanje ovih pokazatelja, u narednom tabličnom prikazu (tablica br. 7) sadržani su ključni kvantitativni pokazatelji neophodni za uporedne analize i samoprocjene. Naime, u tablici br. 7. dan je pregled jedinica unutarnje revizije zajedno s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i danih preporuka prema jedinici unutarnje revizije, ukupnom broju dana koje su JUR provele na vršenju revizija, kao i o vrsti revizija i područjima revidiranja.

---

⁶⁶ Posmatrano s aspekta veličine JUR (broja osoblja), Globalni institut unutarnjih revizora (*The Institute of Internal Auditors*) dao je određene preporuke u Vodiču za primjenu (Standard 1320 – Izvješćivanje o Programu obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta, MOPP) za provedbu samoprocjene, ovisno od broja unutarnjih revizora u JUR i zrelosti aktivnosti unutarnje revizije.

Tablica br. 7

R. br.	Naziv JUR	Broj osoblja UR u JUR	Broj konačnih izvješća UR 2022.	Broj danh preporuka UR u 2022.	Broj ostvarenih revizijskih dana ⁶⁷ JUR	Broj revizijskih dana JUR prema izvješću (kolona 6 / 4)	Područja revidiranja u 2022. godini
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	2	2+6*	16	450	56	- Sprečavanje sukoba interesa; - Postupanje prema žalbama; - *Naknadne revizije provedene u četiri institucije;
2.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	2	9	24	383	42	- Grant potpore udruženjima nacionalnih manjina; - Grant potpore jedinicama lokalne samouprave; - Plaćanje obveza prema projektima iz udruženih sredstava; - Primjena metodologije za prelazak zaposlenih u viši platni razred; - Upotreba službenih vozila; - Naknadne revizije;
3.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	3	20	48	610	30	- Nabavka robe, usluga i radova; - Međunarodni ugovori – ratifikacija; - Prihodi od konzularnih taksi i plan rashoda Generalnog konzulata u Frankfurtu; - Prihodi od konzularnih taksi i plan rashoda Ambasade u Bernu; - Priprema proračuna; - Uspostava i razvoj FUK-a; - Upravljanje ljudskim resursima; - Upravljanje službenim vozilima; - Naknadne revizije;
4.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	3 ⁶⁸	3	5	502	167	- Obračun i plaćanje troškova službenih putovanja; - Naknadne revizije;
5.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	3 ⁶⁹	6	11	385	64	- Upravljanje ljudskim resursima; - Naknadne revizije;

⁶⁷ Podatci dobijeni iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije.

⁶⁸ U JUR MCP su do 1. 4. 2022. bile popunjene ukupno dvije pozicije (rukovoditelj JUR-a i jedan unutarnji revizor), a od navedenog datuma je popunjena i druga sistematizirana pozicija unutarnjeg revizora.

⁶⁹ Do 11. 5. 2022. u JUR MVTEO BiH popunjene su bile ukupno dvije pozicije (rukovoditelj JUR i unutarnji revizor), a od navedenog datuma popunjena je i druga sistematizirana pozicija unutarnjeg revizora.

6.	JUR Uprave za neizravno oprezivanje BiH	4 ⁷⁰	6	37	718	119	- Razvoj sustava FUK-a u UINO; - Upravljanje sudskim sporovima; - Efikasnost praćenja rezultata pokrenutih prekršajnih i kaznenih postupaka; - Naknadne revizije;
7.	JUR Granične policije BiH	2 ⁷¹	4	3	268	67	- Popis imovine, obavza i potraživanja; - Naknadne revizije;
8.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu BiH	2	4	-	364	91	- Naknadne revizije koje su obuhvatile, pored praćenja realizacije preporuka danih u 2021. god (ukupno 40) i preporuke iz ranijih izvještajnih razdoblja s dužim rokom realizacije (ukupno 74);
9.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	2	4	3	376	94	- Obračun i isplata plaća i naknada; - Blagajničko poslovanje; - Ljudski resursi; - Zakup poslovnih prostora;
10.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	2	6	18	382	64	- Planiranje na osnovu proračunskih rashoda u regionalnim centrima; - Praćenje i izvješćivanje o provedbi izravnih sporazuma i konkurentskih postupaka javne nabave; - Telekom. čvorišta mreže za prijenos podataka – upravljanje troškovima; - Naknadne revizije;
11.	JUR Službe za zajedničke poslove BiH	2	9 ⁷²	46	389	43	- Dostupnost informacija na web stranici SZP; - Uredsko poslovanje; - Prijem, evidentiranje, kontrola i plaćanje računa; - Planiranje, nabava i upravljanje videonadzorom; - Naknadne revizije;
12.	JUR Suda BiH	2	7	27	430	61	- Obračun i isplata plaća; - Službena putovanja; - Korištenje i održavanje službenih vozila; - Naknadne revizije;
13.	JUR Ministarstva financija i trezora BiH	2 (3) ⁷³	4+*	9	193	48	- Realizacija Strategije unapređenja upravljanja javnim financijama, u dijelu "Planiranje i proračun"; - Upravljanje rizicima; * Praćenje realizacije preporuka u osam

⁷⁰ JUR UINO je imala visok stpanj fluktuacije osoblja unutarnje revizije u posljednjih nekoliko godina. U izvještajnom razdoblju jednoj je revizorki prestao radni odnos u JUR zbog svojevoljnog prelaska na drugu poziciju. Upraznjena je pozicija unutarnjeg revizora popunjena u izvještajnom razdoblju.

⁷¹ U izvještajnom razdoblju bili su smanjeni kapaciteti JUR GP, usljed porodiljskog odsustva revizorke.

⁷² U izvještajnom razdoblju pokrenuta je još jedna redovna revizija, koja nije okončana zbog nemogućnosti raspolaganja kompletnom dokumentacijom. Planirano je da se ona okonča kada se steknu potrebni uvjeti za njenu nesmetanu provedbu.

⁷³ U JUR MFiT BiH su do 17 .10. 2022. godine bile su popunjene tri od četiri Pravilnikom predviđene pozicije. Od 17. 10. 2022. jednom revizoru je prestao radni odnos zbog svojevoljnog prelaska u drugu instituciju.

							institucija;
14.	JUR Ministarstva obrane BiH	3 ⁷⁴	13	31	598	46	- Angažiranje lica za obavljanje povremenih i privremenih poslova; - Evidentiranje materijalnih sredstava u skladišnim evidencijama; - Izdavanje resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta MO BiH; - Prestrukturiranje proračuna; - Refundacija bolovanja; - Obračun i isplata naknada za slučaj smrti, bolesti i invalidnosti zaposlenog; - Naknadne revizije;
15.	JUR Ministarstva pravde BiH	1	5	26	192	38	- Proces IT poslova; - Proces FUK-a; - Planiranje i izvršenje proračuna; - Naknadne revizije;
16.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	1	3 ⁷⁵	9	153	46	- Elektroničko blagajničko poslovanje; - Naknadna revizija;
17.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	1	2	-	Nisu dostavljeni podatci u Godišnjem izvješću ⁷⁶		- Naknadne revizije;
18.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	2	7	8	417	59	- Planiranje i izvršenje proračuna; - Sudski postupci i realizacija sudskih odluka; - Popis i otpis imovine, potraživanja i obveza; - Izrada i realizacija planova i programa; - Naknadne revizije;
19.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi– BHANSA	1	5	8	94	19	- Troškovi naknada za prijevoz zaposlenih; - Popis imovine i obveza; - Zrakoplovno informiranje - <i>Notam</i> ; - Naknadne revizije;
20.	JUR Radio- televizije BiH	2	5	19	440	88	- Javne nabave; - Prihodi i potraživanja; - Naknadne revizije;
UKUPNO U 2022. godini		42⁷⁷	138*	348	( )⁷⁸	( )	*61 redovna, 76 naknadnih i jedna <i>ad hoc</i> revizija

⁷⁴ Upraznjena pozicija rukovoditelja JUR MO BiH od 24. 5. 2021. godine, kojem je prestao radni odnos na temelju ispunjenosti uvjeta za mirovinu.

⁷⁵ Pokrenuta je u izvještajnom razdoblju i još jedna revizija (pored navedene tri), ali ona nije okončana do kraja 2022. godine.

⁷⁶ JUR Ministarstva sigurnosti BiH nije dostavila traženi podatak o broju dana koje je interni revizor proveo u vršenju zadataka unutarnje revizije u toku 2022. godine, a što je sastavni dio praćenja realizacije odobrenih planova unutarnje revizije shodno metodologiji rada.

⁷⁷ Ukupan broj revizora na dan 31. 12. 2022. godine.

⁷⁸ Ne raspoložemo kompletnim podacima, za svih 20 JUR, jer JUR Ministarstva sigurnosti BiH nije dostavila podatke o broju dana koje je ova JUR provela u obavljanju zadataka unutarnje revizije, a što je neophodno u svrhu praćenja potpune uposlenosti osoblja unutarnje revizije.

UKUPNO U 2021. godini	41⁷⁹	133*	457	7.954⁸⁰	60	*74 redovite, 56 naknadnih i tri <i>ad hoc</i> revizije
UKUPNO U 2020. godini	40	100*	302	6.912	69	*50 redovitih, 47 naknadnih i tri <i>ad hoc</i> revizije
UKUPNO U 2019. godini	36	102*	308	5.846	57	*44 redovite, 53 naknadne i pet <i>ad hoc</i> revizija
UKUPNO U 2018. godini	35	125*	455	5.639	45	*73 redovite, 47 naknadnih i pet <i>ad hoc</i> revizija

Tablica broj 7. daje prikaz pojedinih pokazatelja rezultata rada jedinica unutarnje revizije, te zajedno s podacima iz godišnjih konsolidiranih izvješća za prethodne godine, stvaraju temelj za praćenje i analizu rada pojedinačno svake jedinice unutarnje revizije.

Prilikom analize potrebno je uzeti u obzir i utvrđeni prosjek na razini jedinica unutarnje revizije institucija BiH za prethodne godine (prosječan broj obavljenih revizija, danih preporuka i utrošenog vremena na provedbu revizija) koji je sadržan u ovom dijelu izvješća.

Ovi podaci mogu poslužiti rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije prilikom samoprocjene efikasnosti rada jedinice u svrhu poboljšanja iskorištenosti raspoloživih kapaciteta.

U nastavku navodimo podatke o prosječnom broju revizija prema jedinicama unutarnje revizije, prema godinama na razini institucija BiH, koji su sadržani u prethodnoj tablici. Ovi podaci ilustrirani su u grafičkom prikazu broj 1. u ovom izvješću.

- Godina 2018: prosječan broj revizija prema JUR je 6,94 (125 revizija/18JUR);
- Godina 2019: prosječan broj revizija prema JUR je 5,67 (102 revizije/18JUR);
- Godina 2020: prosječan broj revizija prema JUR je 5,26 (100 revizija/19JUR);
- Godina 2021: prosječan broj revizija prema JUR je 6,65 (133 revizija/20JUR);
- Godina 2022: prosječan broj revizija prema JUR je 6,90 (138 revizija/20JUR);

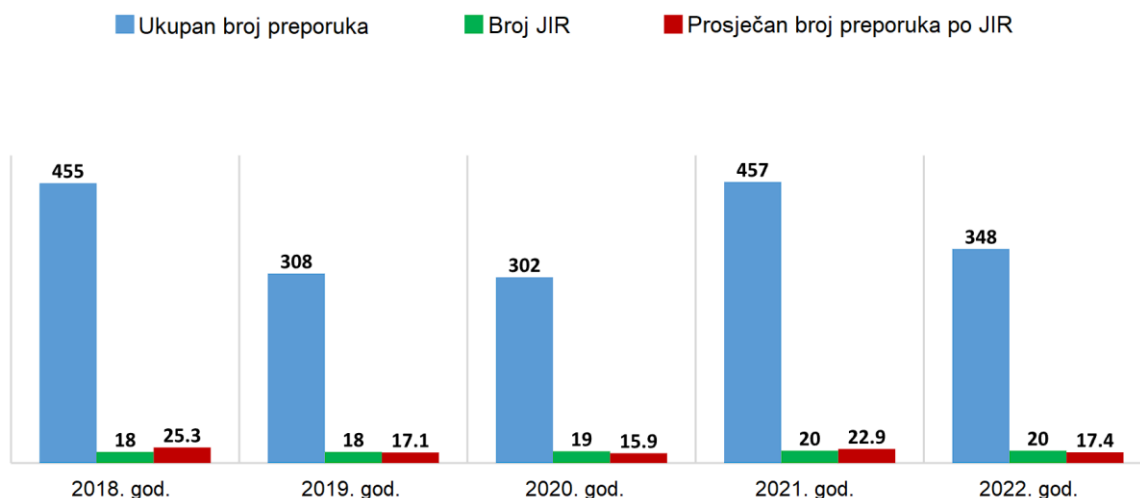
Sukladno podacima iz prethodne tablice, a na temelju konsolidiranih godišnjih izvješća, u sljedećem grafičkom prikazu prezentirani su podaci o ukupnom broju preporuka danih u revizijskim izvješćima zbirno za sve jedinice unutarnje revizije na razini institucija BiH, za razdoblje 2018-2022. godine.

Također, prezentirani su i podaci o broju uspostavljenih jedinica unutarnje revizije i podaci o prosječnom broju preporuka prema jedinici unutarnje revizije, prema godinama.

⁷⁹ Ukupan broj revizora na dan 31. 12. 2021. godine.

⁸⁰ Ukupan broj provedenih radnih dana, za 20 jedinica unutarnje revizije, na provedbi unutarnjih revizija uključujući i aktivnosti na izradi planova unutarnje revizije i izvješća o radu.

Grafički prikaz broj 4.

Iz grafičkog prikaza broj 4. primjetno je da je prisutna oscilacija u prosječnom broju danih preporuka prema jedinici unutarnje revizije, prema godinama, a isti se kreće u rasponu od 15,9 preporuka prema JUR u 2020. godini do 25,3 preporuke prema JUR u 2018. godini. S tim u vezi napominjemo da je broj preporuka u izravnoj korelaciji s brojem izvršenih revizija. Uočava se da je u godini u kojoj je najmanji prosječan broj danih preporuka (2020. godina, 15,9 preporuka prema JUR), ujedno i godina u kojoj je izvršeno najmanje revizija (ukupno 302 revizije). Kao što je već u obrazloženju grafičkog prikaza broj 2. u ovom izvješću navedeno, u kojem su prezentirani godišnji zbirni podatci o ukupnom broju revizija i broju danih preporuka, može se pretpostaviti da su na manji broj provedenih revizija u 2020. godini, u odnosu na ostalo posmatrano vremensko razdoblje, utjecali izvanredni uvjeti rada izazvani pandemijom korona virusa. Dodatno, napominjemo i da je u proteklom petogodišnjem razdoblju u institucijama BiH prisutna značajna fluktuacija zaposlenih u jedinicama unutarnje revizije (za devet zaposlenih je prestao radni odnos, a 16 je novozaposlenih), što se zasigurno odrazilo i na broj provedenih revizija i danih preporuka.

Kada se posmatraju posebno podatci za posljednja dva izvještajna razdoblja, uočava se da je u 2022. godini od strane 20 jedinica unutarnje revizije izvršeno ukupno 138 revizija u kojima je dano 348 preporuka, što u odnosu na 2021. godinu, kada je 20 jedinica unutarnje revizije sačinilo 133 izvješća i dalo ukupno 457 preporuka, predstavlja manje povećanje prosječnog broja izvršenih revizija prema jedinici unutarnje revizije (za oko 0,3 revizije ili u procentima 4,54%). Sa 6,6 revizija prema jedinici unutarnje revizije, koliko su u prosjeku provele jedinice unutarnje revizije u 2021. godini, došlo je do blagog povećanja na 6,9 revizija prema jedinici unutarnje revizije u 2022. godini.

Međutim, prosječan broj danih preporuka prema jedinici unutarnje revizije je manji u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 17,4 preporuke prema JUR (2022. godina), dok je u 2021. godini ovaj broj iznosio 22,9 preporuka. Oscilacija u broju preporuka (smanjenje za 5,5 preporuka, u

procentima za 23,9%) jeste posljedica pada u broju realiziranih redovitih revizija u odnosu na prethodnu godinu (sa 74 na 61 reviziju, u procentima smanjenje iznosi 17,56%), što je detaljno navedeno u obrazloženju tablice broj 2.

Kada se posmatra ukupan broj svih revizija na godišnjoj razini (redovite, naknadne i *ad hoc* revizije) može se konstatirati da nije bilo značajnijih promjena u prosječnom broju obavljenih revizija prema unutarnjem revizoru. U 2022. godini su u 138 obavljenih unutarnjih revizija sudjelovala ukupno 42 interna revizora, na temelju čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija prema unutarnjem revizoru 3,3, dok je u 2021. godini taj broj iznosio 3,2 (obavljene su ukupno 133 unutarnje revizije u kojima je sudjelovao 41 unutarnji revizor).

U prethodnoj tablici navedeni su i podatci o ukupno ostvarenom broju revizijskih dana za svaku od jedinica unutarnje revizije u 2022. godini⁸¹. Ovaj broj predstavlja ukupan broj radnih dana koji je osoblje unutarnje revizije u jedinici unutarnje revizije provelo na vršenju revizija i provedbi ostalih aktivnosti unutarnje revizije i isti ne uključuje obveznu edukaciju unutarnjih revizora, kao ni druge vrste odsustva s posla. U jedinicama unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u nekoliko institucija, ovaj broj se odnosi na sve institucije iz njihove nadležnosti u kojima su vršile reviziju. Broj revizijskih dana jedinica unutarnje revizije razlikuje se između jedinica zbog razlike u broju osoblja unutarnje revizije i zbog razlike u broju raspoloživih revizijskih dana tijekom godine na koji značajno utiče blagovremeno donošenje planova rada unutarnje revizije.

Također, iz prethodne tablice vide se i podatci o prosječnom broju revizijskih dana jedinica prema reviziji za 2022. godinu. Ovaj broj se, također, razlikuje između jedinica, a isti, pored broja osoblja unutarnje revizije i odsustva s posla unutarnjih revizora, ovisi i od broja ukupno izvršenih revizija. Na broj revizija koji tijekom godine realiziraju jedinice utiče više čimbenika, između ostalih i popunjenost JUR predviđenim brojem izvršitelja, adekvatnost godišnjih planova rada JUR-a što podrazumijeva i planiranje i praćenje učinka JUR-a, vrste revizija⁸², složenost područja revidiranja, obim revizija, stručnost i stečeno iskustvo u radu osoblja unutarnje revizije.

U jedinicama koje nemaju popunjenu poziciju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela, Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i od maja 2021. godine Ministarstvo obrane BiH, unutarnji revizori obavljaju i poslove rukovoditelja JUR, u svezi sa sačinjavanjem planova unutarnje revizije i periodičnih izvješća.

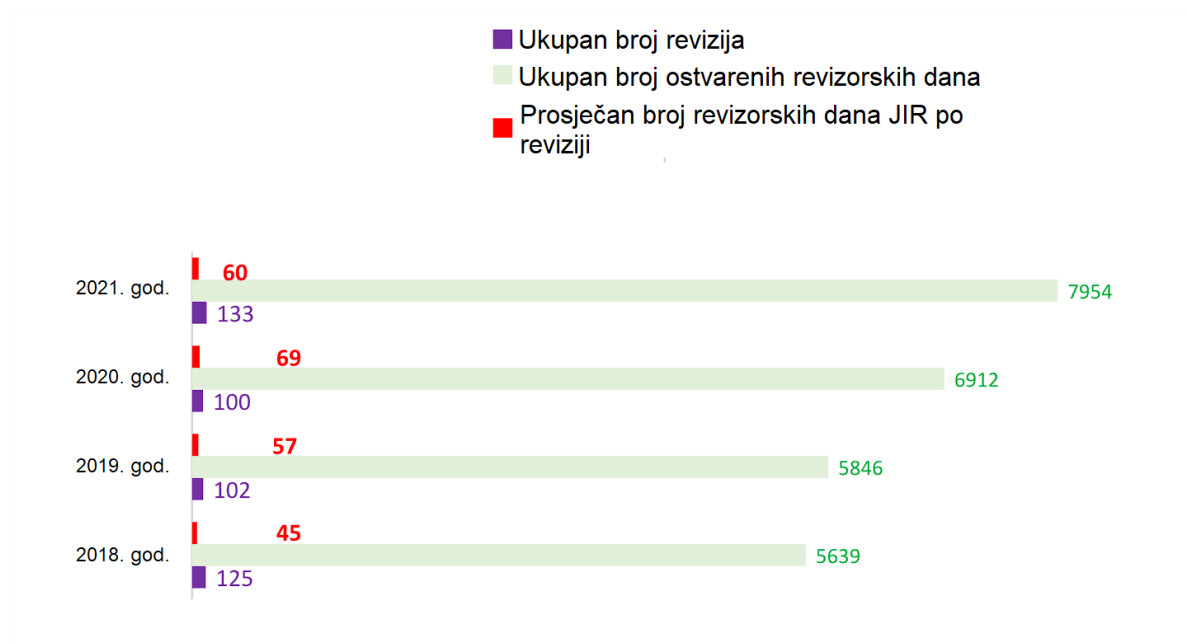
U tablici broj 7. sadržani su i podatci o ukupnom broju ostvarenih revizijskih dana zbirno, za sve jedinice unutarnje revizije prema godinama, kao i podatci o prosječnom broju revizijskih dana JUR prema reviziji. Ovi podatci prezentirani su u narednom grafičkom prikazu, zajedno s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija.

---

⁸¹ Osim za JUR MSB BiH, koja nije dostavila podatke.

⁸² Redovite, naknadne i *ad hoc* unutarnje revizije. Posmatrano s aspekta potrebnog vremena za njihovo provođenje, naknadne traju znatno kraće od druge dvije.

Grafički prikaz broj 5.

U prethodnom grafičkom prikazu prezentirani su pokazatelji za četvorogodišnje razdoblje 2018-2021. godine, dok podatci za 2022. godinu nisu prikazani jer SHJ ne raspolaže kompletnim podacima za sve jedinice unutarnje revizije o ukupnom broju ostvarenih revizijskih dana prema JUR. Zbog nedostavljanja kompletnih podataka od strane Jedinice unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH, SHJ nije u mogućnosti prikazati ukupne i prosječne pokazatelje o broju revizijskih dana za 2022. godinu.

Na temelju podataka prezentiranih na grafikonu broj 5. o ukupnom broju ostvarenih revizijskih dana prema godinama, uočava se da je prisutan trend rasta koji je i očekivan. Naime, u posmatranom četvorogodišnjem razdoblju povećao se broj jedinica unutarnje revizije, sa 18 koliko je bilo u 2018. i u 2019. godini na 20 u 2021. godini. Također, na temelju podataka iz tablice broj 7. vidljivo je da je povećan i broja zaposlenih, ukupno za šest. Sa 35 revizora u 2018. godini došlo je do povećanja na 41 revizora, u 2021. godini.

Međutim, kada je riječ o prosječnom broju revizijskih dana JUR prema reviziji, suprotno očekivanjima da se broj ne mijenja ili da se smanjuje, došlo je do porasta broja u prve tri godine (2018-2020). Sa 45 revizorskih dana JUR prema reviziji (2018. godina) ovaj broj je povećan na 69 (u 2020. godini). Jedina godina u kojoj je u posmatranom razdoblju došlo do smanjenja prosječnog broja revizijskih dana JUR prema reviziji, u odnosu na prethodnu godinu, je 2021. godina (smanjenje za devet revizijskih dana JUR ili u procentima za 13%, sa 69 u 2020. godini na 60 u 2021. godini). U svezi s prosječnim brojem revizijskih dana JUR po reviziji smatramo važnim napomenuti da je riječ o vrlo kompleksnom pokazatelju na koji utiču brojni čimbenici (adekvatno godišnje planiranje, blagovremeno donošenje planova, složenost područja revidiranja, iskustvo i stručnost revizora, popunjenost JUR, fluktuacije zaposlenih i drugi faktori), što je u prethodnom dijelu ove točke obrazloženo.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) unutarnjih revizora predstavlja sveobuhvatan proces u kojem unutarnji revizori u institucijama BiH održavaju razinu svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju, te iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz daljnji profesionalni razvoj. Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Poveljom unutarnje revizije definirana je obveza rukovoditelja jedinice unutarnje revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti unutarnje revizije i da radi na osiguranju potrebnih obuka unutarnjih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovoditelju institucije radi odobravanja i osiguranja njegove provedbe.

Obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH definiraju sljedeći propisi:

- Standardi unutarnje revizije i to:
  - Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje* - propisuje da su unutarnji revizori dužni unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.
  - Standard 1210 - *Stručnost* - nalaže da unutarnji revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje svojih dužnosti.

- Etički kodeks;

Jedno od načela Etičkog kodeksa jeste "*Kompetentnost unutarnjih revizora*" koje, između ostalog, nalaže da unutarnji revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i iskustvo, ali i da su obavezni kontinuirano unapređivati svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.

- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH;

Program definira obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obvezu izvješćivanja i vođenja evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije. Sukladno Programu, SHJ je obavezna na temelju izvješća jedinica unutarnje revizije voditi registar KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH.

- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH;

Odluka definira način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definirane Programom, minimalan broj bodova koji su unutarnji revizori u institucijama BiH obavezni ostvariti na godišnjoj razini, kao i način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni pružatelji usluga/izvođači obuka.

- Uputstvo o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH;

Uputstvo definira način prijavljivanja unutarnjih revizora na obuke iz oblasti KPE-a, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja

evidencije o KPE-u unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije i izvješćivanja SHJ o KPE-u unutarnjih revizora.

Navedenim propisima definirano je i da SHJ priprema i/ili organizira obuke o temama iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i dostavlja unutarnjim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizira samostalno ili u suradnji s domaćim ili međunarodnim pružateljima usluga/izvođačima obuka. Na temelju dostavljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije SHJ daje, također, sukladno navedenim propisima, mišljenje o ispunjavanju uvjeta za bodovanje i prihvatljivost obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni izvođači obuka, kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH.

U izvještajnom razdoblju SHJ je, sukladu propisima iz oblasti KPE-a, organizirala obuke koje su predviđene Planom i programom obuka za unutarnje revizore u institucijama BiH za 2022. godinu, koji je donijela SHJ i koji je objavljen na internet stranici Ministarstva financija i trezora BiH u dijelu koji se odnosi na SHJ. Održane su ukupno tri obuke i to: dvije iz oblasti unutarnje revizije i jedna iz oblasti financijskog upravljanja i kontrole tijekom kojih su prezentirane teme predviđene Planom i programom obuka za unutarnje revizore u institucijama BiH za 2022. godinu.

Pored navedenih obuka i Koordinacijski odbor SJH održao je u lipnju 2022. godine konferenciju na temu "Primjena aplikacije PIFC u svrhu unapređenja rada unutarnje revizije u javnom sektoru", koja je dio kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH. Prema evidencijama, na obukama koje su organizirali SHJ i Koordinacijski odbor SJH sudjelovalo je u prosjeku 35 unutarnjih revizora iz institucija BiH, odnosno kroz sve obuke koje su SHJ i Koordinacijski odbor SHJ organizirali iz oblasti unutarnje revizije u 2022. godini prošlo je zbirno 139 polaznika iz institucija BiH. Organiziranjem navedenih obuka omogućeno je unutarnjim revizorima u institucijama BiH da ispune obvezu stručnog usavršavanja, sukladno propisima iz oblasti KPE, na temelju pohađanja obuka koje organizira ili podržava SHJ.

5. PREGLED KVALITETA UNUTARNJE REVIZIJE U INSTITUCIJAMA BIH KOJI PROVODI SHJ

5.1. Svrha i osnova za obavljanje pregleda kvaliteta

Temeljem čl. 24. i 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH" br. 27/08 i 32/12) kojim je SHJ ovlaštena za razvoj unutarnje revizije u institucijama BiH i zadužena za primjenu Standarda unutarnje revizije i Etičkog kodeksa, kao i za nadzor nad provedbom svih primjenjivih regulativa za unutarnju reviziju od strane jedinica za unutarnju reviziju i izvješćivanje o pomenutim aktivnostima, a sukladno članku 12. Pravilnika o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni

glasnik BiH" broj 74/21) (dalje u tekstu: "Pravilnik") SHJ obavlja pregled kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH.

Pregled kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH (dalje u tekstu: "pregled kvaliteta") podrazumijeva preglede koje obavlja SHJ u svrhu praćenja primjene i poštivanja relevantnih propisa od strane jedinica unutarnje revizije, što uključuje i utvrđivanje razine usklađenosti aktivnosti unutarnje revizije s propisima iz oblasti unutarnje revizije, te predlaganja i odgovarajućih mjera i korektivnih aktivnosti radi daljnjeg unapređenja i razvoja unutarnje revizije.

Pregled kvaliteta koji provodi SHJ, sukladno Pravilniku, sastoji se od:

a) **Godišnjeg pregleda kvaliteta** - *obavlja se na temelju uvida u dokumentaciju dostavljenu od strane jedinica unutarnje revizije, u svrhu prikupljanja informacija neophodnih za provedbu aktivnosti iz nadležnosti SHJ kao što su: planiranje i organiziranje obuka za unutarnje revizore, daljnji razvoj i unapređenje propisa i metodologije rada za unutarnje revizore u institucijama BiH, izvješćivanje Vijeća ministara BiH, izrada godišnjeg plana SHJ za obavljanje periodičnog pregleda kvaliteta aktivnosti unutarnje revizije i druge aktivnosti usmjerene na daljnji razvoj funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.*

b) **Periodičnog pregleda kvaliteta** - *provodi se "na terenu" na temelju uvida u dokumentaciju jedinica unutarnje revizije, uključujući i dokumentaciju koja je priložena u PIFC aplikaciji, te drugu dokumentaciju kojom raspolaže institucija u svezi s obavljenim unutarnjim revizijama, kao i razgovora s osobljem JUR, rukovodstvom i zaposlenima u institucijama u kojima JUR pruža usluge unutarnje revizije, u svrhu:*

- *utvrđivanja razine usklađenosti aktivnosti unutarnje revizije s propisima iz oblasti UR,*
- *davanja preporuka za unapređenje rada jedinica unutarnje revizije, ukoliko je to potrebno, na temelju nalaza i zaključaka pregleda,*
- *prikupljanja informacija za daljnji razvoj i unapređenje propisa i metodologije rada UR,*
- *koordinacije rada jedinica unutarnje revizije,*
- *predlaganja mjera institucijama BiH i Vijeću ministara BiH, koje imaju sustavni značaj za održavanje ugleda i daljnji razvoj unutarnje revizije u institucijama BiH, radi otklanjanja nedostataka uočenih tijekom pregleda i*
- *izvješćivanje Vijeća ministara BiH.*

S obzirom na to da je Pravilnik stupio na snagu 1. 1. 2022. godine, ovo je prva godina u kojoj SHJ provodi godišnji pregled kvaliteta na način kako je to predviđeno odredbama Pravilnika kojim je uređena ova oblast. Rezultati izvršenog pregleda navedeni su u točki 5.2. Izvješća.

Također, sukladno predmetnom Pravilniku, SHJ je u izvještajnom razdoblju donijela *Plan za obavljanje periodičnog pregleda kvaliteta aktivnosti jedinica unutarnje revizije u*

institucijama BiH za 2023. godinu u kojem je, na temelju ispunjenosti kriterija definiranih Pravilnikom i sukladno raspoloživim kapacitetima SHJ, utvrđena jedinica unutarnje revizije (JUR Granične policije BiH) u kojoj će biti proveden periodični pregled kvaliteta. Navedeni Plan je objavljen na internet stranici MFT BiH u dijelu koji se odnosi na SHJ. Planom je predviđeno da se u 2023. godini izvrši pregled u jednoj jedinici unutarnje revizije, što je sukladno trenutnom kapacitetu SHJ za obavljanje pregleda.

Nakon što provede periodični pregled kvaliteta, SHJ je obavezna, sukladno Pravilniku, dostaviti izvješće o obavljenom periodičnom pregledu SHJ rukovoditelju institucije i rukovoditelju jedinice unutarnje revizije. O rezultatima obavljenih periodičnih pregleda SHJ će sumarno izvještavati u posebnom poglavlju Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za predmetnu godinu. S tim u vezi, ističemo da je 2023. godina prva godina u kojoj će SHJ izvršiti periodični pregled kvaliteta, te da će rezultati provedenog pregleda biti sadržani u Godišnjem konsolidiranom izvještaju unutarnje revizije za 2023. godinu.

5.2. Rezultati godišnjeg pregleda kvaliteta

Na temelju podataka koje je dostavilo 20 jedinica unutarnje revizije za potrebe izrade Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2022. godinu, koliko je ukupno bilo obavezno i dostaviti svoje godišnje izvješće s pripadajućim podacima i dokumentacijom, SHJ je izvršila, sukladno članku 14. Pravilnika, godišnji pregled kvaliteta koji je obuhvatio:

- a) *provjeru da li su sačinjeni i blagovremeno potpisani propisani akti kojima se definira pružanje usluga unutarnje revizije u institucijama BiH,*
- b) *analizu poštivanja propisa prilikom izrade strateških i godišnjih planova unutarnje revizije, kao i njihovog provođenja,*
- c) *analizu stupnja realizacije preporuka, te, ukoliko su dostupni, i podataka o efektima rada unutarnje revizije,*
- d) *analizu efikasnosti i efektivnosti rada JUR na temelju primjera dobre prakse,*
- e) *analizu poštivanja propisa iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH,*
- f) *analizu poštivanja propisa kojima se regulira oblast osiguranja i unapređenja kvaliteta, te provedbe pripadajućih korektivnih planova aktivnosti,*
- g) *drugih podataka i izvješća koji je JUR obavezan sačiniti i dostavljati SHJ temeljem Zakona i podzakonskih propisa.*

U nastavku je dat pregled rezultata provednog godišnjeg pregleda prema pojedinim područjima provjere, koji su prethodno navedeni.

a) Uspostavljanje unutarnje revizije – *analiza da li su sačinjeni i blagovremeno potpisani propisani akti kojima se definira način uspostave i pružanja usluga unutarnje revizije u institucijama BiH (Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelja unutarnje revizije)*

Prema evidencijama kojim raspolaže SHJ, a na temelju podataka i dokumentacije koje su jedinice unutarnje revizije dostavile SHJ u prethodnom razdoblju, utvrđeno je sljedeće:

- Od ukupno predviđenih 58 institucija koje su obavezne, sukladno članku 3. tabličnog pregleda Odluke o kriterijima za upostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH⁸³, upostaviti unutarnju reviziju na temelju potpisivanja Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije s nadležnom jedinicom unutarnje revizije, njih ukupno 57 potpisalo je Sporazum. Predsjedništvo BiH je jedina institucija koja nije potpisala Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije s Jedinicom za unutarnju reviziju Ministarstva financija i trezora BiH koja je, sukladno Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, nadležna vršiti unutarnju reviziju u ovoj instituciji.
- Od ukupno predviđenih 77 institucija, sukladno članku 3. Odluke, Povelju unutarnje revizije donijelo je ukupno 76 institucija. Povelju unutarnje revizije usklađenu s važećom Poveljom donijelo je, sukladu članku 9. Odluke, i jedno javno poduzeće (BHRT).
- Sadržaj važećih sporazuma i povelja, koje su donijele jedinice unutarnje revizije institucija BiH, usklađen je sa sadržajem Povelje unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 30/18) i Okvirnim tekstom Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 32/18) koje je odlukom objavila SHJ.

Preporuka:

- Preporučujemo Predsjedništvu BiH da potpiše Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije s Jedinicom unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH.

S tim u vezi napominjemo da je u cilju uspostave i očuvanja dostignute razine razvoja sustava funkcionalno neovisne unutarnje revizije koji se, između ostalog, temelji i na poštivanju principa "3E"⁸⁴ i "vrijednost za novac", neophodno je poštovanje ovih temeljnih principa od strane svih institucija na koje se odnose propisi o unutarnjoj reviziji.

b) Strateški i godišnji planovi rada unutarnje revizije – analiza poštivanja propisa prilikom izrade planskih dokumenata i njihove provedbe

Na temelju analize strateških i godišnjih planova rada jedinica unutarnje revizije, koji su jedinice unutarnje revizije dostavile SHJ u okviru svojih godišnjih izvješća za izvještajno razdoblje, utvrđeno je sljedeće:

---

⁸³ U tabličnom pregledu Odluke o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 59/19), u članku 3, navedene su jedinice unutarnje revizije (njih ukupno devet) i institucije sa kojima su obavezne zaključiti Sporazum, na temelju ispunjenosti kriterija za uspostavu unutarnje revizije definiranih u članku 2. Odluke.

⁸⁴ Ekonomičnost, efikasnost i efektivnost.

- Kod dvije jedinice unutarnje revizije su sa značajnim kašnjenjem doneseni strateški i godišnji planovi rada unutarnje revizije. To su: Jedinica unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH (SP i GP UR su doneseni u razdoblju travanj – lipanj 2022. godine) i Unutarnja revizija Ministarstva sigurnosti BiH (Godišnji plan UR-a donesen u travnju 2022. godine), što je uticalo na značajno smanjenje broja raspoloživih dana za vršenje revizija u institucijama na koje se planovi odnose.

Skrećemo pažnju da je blagovremeno donošenje planova rada JUR jedan od ključnih preduvjeta za nesmetan rad unutarnje revizije u cilju unapređenja upravljačkih i kontrolnih mehanizama u područjima koja su predmet revidiranja, te također podsjećamo da je rukovoditelj JUR obavezan dostaviti na odobrenje nacrt plana rada najkasnije do 31. prosinca tekuće za narednu godinu.⁸⁵

- Primjetno je da najveći broj jedinica unutarnje revizije kod strateškog i godišnjeg planiranja nedovoljno pozornosti posvećuje segmentu procjene rizika i identificiranju slabosti kontrola, a što je neophodno prilikom dostavljanja rukovoditelju institucije na odobrenje prijedloga plana za provedbu revizija. Naime, od 38 planskih dokumenata koliko je ukupno donijelo 20 jedinica unutarnje revizije za izvještajno razdoblje, samo su u Godišnjem planu Jedinice unutarnje revizije Uprave za neizravno oporezivanje BiH sadržani podatci o glavnim rizicima za svaku od planiranih revizija, na temelju kojih su predmetni procesi ocijenjeni kao prioritetna područja za revidiranje.

Dodatno, u prilog nedovoljno posvećenoj pažnji u dijelu koji se odnosi na procjenu rizika govore, između ostalog, i propusti koje smo uočili kod prateće dokumentacije uz planove rada (područje revidiranja nije sadržano u pregledu procesa institucije – „revizijskom univerzumu“, niti je za isto urađena procjena rizika, područja koja su ocijenjena kao visokorizična nisu predmet revizije, već područje za koje je ocijenjeno da je umjereno izloženo riziku)⁸⁶.

- Na temelju podataka o odobrenim strateškim i godišnjim planovima i stupnju njihove realizacije koji su dani u tablici broj 2 ovog izvješća, uočava se da su skoro sve jedinice unutarnje revizije u potpunosti i realizirale odobrene planove rada. Najniži postotak realizacije planova iznosi 50% i evidentiran je u tri jedinice unutarnje revizije⁸⁷.
- Za izvještajno razdoblje samo jedna od jedinica unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija, a koje su obavezne sačiniti konsolidirani strateški i godišnji plan rada jedinice, tu obvezu nije ispunila, a to je Jedinica unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH.

Podsjećamo na značaj koji ima izrada konsolidiranih planova, a koji se ogleda ne samo u adekvatnom planiranju revizijskih angažmana na razini jedinice unutarnje

---

⁸⁵ Priručnik za unutarnju reviziju u institucijama BiH, tačka 3. – *Strateško i godišnje planiranje unutarnje revizije*.

⁸⁶ Prateća dokumentacija strateških planova JUR MKP BiH.

⁸⁷ JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH, JUR Ministarstva financija i trezora BiH i Unutarnja revizija Ministarstva sigurnosti BiH.

revizije, već i u efikasnijem praćenju provedbe planiranih aktivnosti u institucijama iz nadležnosti ovih jedinica.

Preporuke:

- Preporučuje se jedinicama unutarnje revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada kojom je precizno utvrđen rok za izradu planova rada unutarnje revizije (31. prosinac), a u cilju njihovog blagovremenog donošenja kontinuirano jačaju suradnju s rukovodstvom institucije.
- Preporučuje se jedinicama unutarnje revizije koje usluge unutarnje revizije pružaju za više od jedne institucije, da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada kojom je propisana obveza i kojom je precizno utvrđen rok za izradu konsolidiranih planova rada.
- Preporučuje se jedinicama unutarnje revizije da u planovima rada detaljno obrazlože rezultate izvršene procjene rizika i posljedičnu vezu s odabranim "visokorizičnim" područjima revidiranja.
- Preporučuje se jedinicama unutarnje revizije koje nisu u potpunosti realizirale planove rada, da poduzmu potrebne aktivnosti u svrhu adekvatnog planiranja, potpune uposlenosti osoblja unutarnje revizije i osiguranja nadzora nad revizijskim angažmanima, kako bi se planovi u cjelosti i realizirali.

c) Realizacija preporuka unutarnje revizije – analiza stupnja realizacije preporuka i mjerljivih efekata preporuka, ukoliko su isti utvrđeni

U tablici broj 4. ovog izvješća prikazani su, na temelju podataka iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije za izvještajno razdoblje, podatci o ukupnom broju danih preporuka i stupnju njihove realizacije za svaku od institucija u kojoj je vršena unutarnja revizija u protekle dvije godine. S obzirom na to da za većinu preporuka danih u 2022. godini nije istekao rok za realizaciju, analiza stupnja realizacije preporuka unutarnje revizije izvršena je samo za preporuke dane u 2021. godini.

Naime, u nastavku navodimo status realizacije ukupno danih 457 preporuka u 38 institucija BiH, u kojima je u 2021. godini vršena revizija:

- 226 preporuka je realizirano (50%),
- 65 preporuka je djelomično realizirano (14,2%),
- za 59 preporuka ili u postotcima 12,9% još nije istekao rok za realizaciju i za njih je unutarnja revizija obavezna pratiti njihovu provedbu u narednom razdoblju.

Postotak nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (457), koji iznosi 22,5% što predstavlja oko jedne četvrtine ukupno danih preporuka u izvješćima unutarnje revizije u 2021. godini (103 od 457) upućuju na potrebu unapređenja u ovoj oblasti.

Dodatno, skrećemo pažnju i na podatak da je u pojedinim organizacijama izuzetno visok stupanj nerealiziranih preporuka koji se kreće i iznad 80% (BHRT).

Također, ističemo i podatak da u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, prema podacima iz Godišnjeg izvješća unutarnje revizije, ona nije bila u mogućnosti pratiti provedbu preporuka zbog nesaradnje ustrojstvene jedinice nadležne za provedbu preporuka.

U svezi sa svim prethodno navedenim posebno želimo istaći da je u svrhu unapređenja u ovoj oblasti neophodno uložiti dodatne napore na postizanju bolje komunikacije i jačanju suradnje između jedinica unutarnje revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanju suradnje između jedinica unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH i SHJ, s druge strane, uz konstantno unapređenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica unutarnje revizije pruža.

Također, i rukovodstvo institucija treba da je zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke unutarnje revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilitnost unutarnjih revizora. Pisanje izvješća i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha unutarnje revizije, već se kroz njih mora raditi na unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što bi svakako trebalo biti postavljeno kao cilj rukovoditelja institucija i jedinica unutarnje revizije.

Preporuka:

- Preporučuje se jedinicama unutarnje revizije da kontinuirano ukazuju na značaj provedbe preporuka unutarnje revizije u svrhu otklanjanja uočenih slabosti i nepravilnosti u sustavu unutarnjih kontrola, a sve u cilju zakonitog i svrsishodnog korištenja proračunskih sredstava.

Preporuka se može realizirati kroz kontinuirano upućivanje na razmatranje i rješavanje neprovedenih preporuka, kroz izvješća unutarnje revizije o naknadnom pregledu kojim se utvrđuje stupanj realizacije preporuka i efekti koji su postignuti kroz realizaciju preporuka, uključujući i mjerljive financijske efekte⁸⁸, i kroz godišnje izvješćivanje rukovoditelja institucije koje će sadržati i pitanja o značajnim rizicima i problemima u kontrolama, ali i kroz saopćavanje i razmatranje ove problematike s rukovodstvom na kolegijima i sastancima.

d) Efikasnost i efektivnost rada JUR – analiza na temelju godišnjih izvješća o radu jedinica unutarnje revizije za prethodno razdoblje

U tabličnom pregledu broj 7. ovog izvješća prikazani su podaci pojedinačno za svaku jedinicu unutarnje revizije koliko je izvršila revizija u 2022. godini i dala preporuka, dok su u tabličnom pregledu broj 3. sadržani detaljni podaci o predmetu revizija, institucijama u kojim su provedene revizije i vrsti revizija (redovite, *ad hoc* i naknadne).

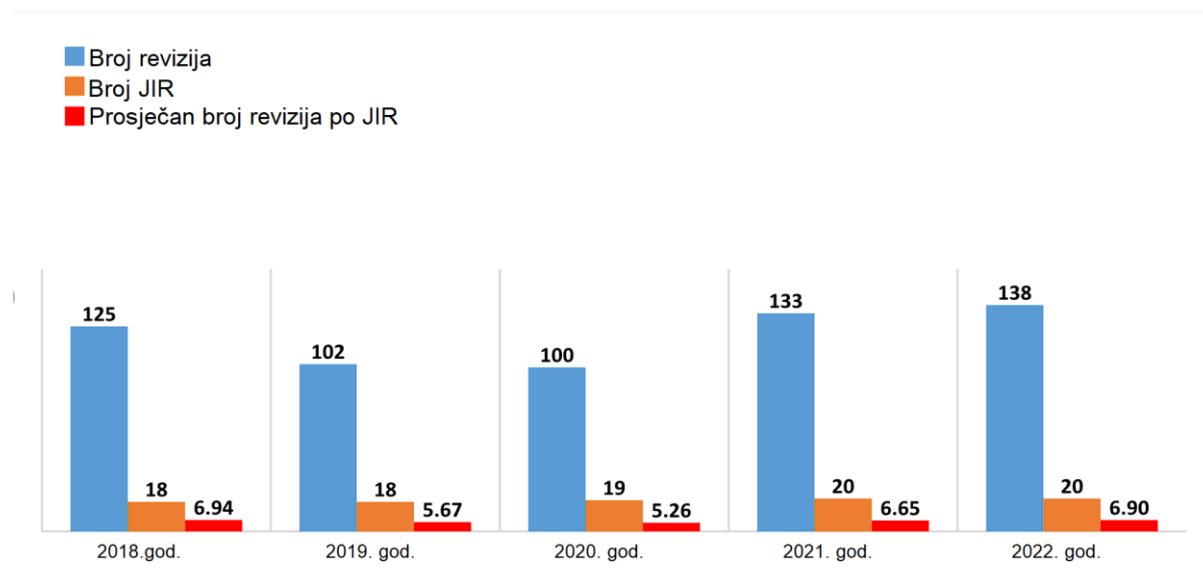
U narednom grafičkom prikazu dani su podaci na godišnjoj razini, za razdoblje 2018-2022. godine, o ukupnom broju provedenih revizija, broju uspostavljenih jedinica unutarnje revizije i prosječnom broju provedenih revizija prema jedinici unutarnje revizije. Detaljni podaci dostupni su u godišnjim konsolidiranim izvješćima unutarnje revizije institucija BiH, koji su

---

⁸⁸ Na primjer veća naplata prihoda, veći povrat sredstava u proračun, smanjenje određenih kategorija rashoda i drugo.

objavljeni na internet stranici Ministarstva financija i trezora BiH, u dijelu koji se odnosi na SHJ (www.mft.gov.ba).

Grafički prikaz broj 6.

Na temelju prethodno navedenih pokazatelja uočava se da u proteklom petogodišnjem razdoblju nije prisutan značajniji trend rasta broja provedenih revizija a koji je očekivan s obzirom na to da je povećan broj uspostavljenih jedinica unutarnje revizije (za dva JUR), ali i ukupan broj osoblja na temelju kadrovskog popunjavanja jedinica (s 35⁸⁹ u 2018. godini broj osoblja je povećan na 42, na dan 31.12. 2022).

Prosječan broj provedenih revizija prema jedinici unutarnje revizije u posmatranom razdoblju kretao se u rasponu od 5,26 revizija (2020) do 6,94 (2018) prema jedinici unutarnje revizije. Ovdje je važno napomenuti da su u broj ukupno provedenih revizija uključene i naknadne revizije koje, napominjemo, nisu zaseban revizijski angažaman, već nastavak prethodno provedenih revizija. Naknadne revizije/preglede unutarnja revizija provodi u svrhu praćenja rezultata o kojima je podneseno izvješće rukovodstvu institucije.

Kada se uz ranije navedene podatke uzme u obzir i činjenica da u više od polovine izvješća jedinica unutarnje revizije o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta, koje su jedinice unutarnje revizije sačinile za izvještajno razdoblje i dostavile SHJ, nisu sadržani podatci o ključnim pokazateljima učinka unutarnje revizije, može se zaključiti da se kod planiranja revizija mora voditi više računa o efektivnosti unutarnje revizije.

Preporuka:

- Preporučuje se rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije da uspostave neophodne procedure u okviru unutarnjeg ocjenjivanja što obuhvata, između ostalog, praćenje i analizu rada, uporedne analize poslovanja na temelju relevantnih pokazatelja,

⁸⁹ Podaci iz Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2018. godinu, dostupnog na www.mft.gov.ba

uspostavljanje na godišnjoj razini pokazatelja uspješnosti, dosljednu primjenu stalnog nadzora i praćenje ostvarenja postavljenih pokazatelja učinka.

Podsjećamo na to da su zahtjevi u svezi s načinom provedbe unutarnjeg ocjenjivanja detaljno pojašnjeni u propisima koji uređuju ovu oblast⁹⁰. Također, podsjećamo i da su u okviru godišnjih konsolidiranih izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH (točka 4.5) dostupni podaci o prosječnom broju planiranih i izvršenih revizijskih angažmana prema revizoru, na razini pojedinačne JUR, i na razini svih jedinica u institucijama BiH. Polazeći od ovih pokazatelja i raspoloživih kapaciteta JUR, rukovoditelji jedinica unutarnje revizije moraju kontinuirano težiti većoj efikasnosti, na razini jedinice unutarnje revizije, i na razini prosjeka (prema revizoru).

e) Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH – analiza ispunjenosti obveze KPE-a za izvještajno razdoblje

Na temelju izvješća o obavljenoj kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije za priznavanje obuka kao KPE, SHJ prati ispunjavanje obveze usavršavanja znanja i vještina od strane unutarnjih revizora iz područja i oblasti definiranih propisima iz oblasti KPE. Ovim propisima definiran je način i postupak ispunjavanja obveze kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH da bi se kroz održavanje razine stručnosti i daljnjeg profesionalnog razvoja unutarnjih revizora unaprijedio kvalitet usluga koje pružaju.

Od ukupnog broja zaposlenih u jedinicama unutarnje revizije u institucijama BiH, uključujući i zaposlene u SHJ-u koji rade na poslovima uspostave i razvoja sustava i vršenja funkcije unutarnje revizije, (45⁹¹), u izvještajnom razdoblju obveza kontinuirane profesionalne edukacije odnosila se na 40 zaposlenih. Naime, obvezi KPE-a ne podliježu novozaposleni unutarnji revizori u prvoj godini zasnivanja radnog odnosa, a takvih je u 2022. godini bilo ukupno tri, kao i osoblje unutarnje revizije koje je oslobođeno obveze KPE⁹² (ukupno dva revizora u 2022. godini). Na temelju dostavljenih izvješća o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH za 2022. godinu, utvrđeno je da su svi zaposleni ispunili ovu obvezu sukladno relevantnim propisima.

Jedinice unutarnje revizije su u svojim godišnjim izvješćima izvijestile da su sve jedinice unutarnje revizije donijele godišnje planove obuka, te da su, sukladno odobrenim planovima obuka unutarnjih revizora od strane rukovoditelja institucija, osigurana i potrebna sredstva za njihovo pohađanje u svim institucijama, osim u Parlamentarnoj skupštini BiH. U ovoj

---

⁹⁰ Pravilnik o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 74/21), Standardi unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH" broj 93/17), Priručnik za unutarnju reviziju u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 73/21).

⁹¹ U ovaj broj je uključeno i troje zaposlenih u Odsjeku za razvoj sustava unutarnje revizije SHJ.

⁹² Na temelju izdate suglasnosti SHJ o ispunjenosti uvjeta definiranih u članku 3. (5) Odluke o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH.

instituciji u izvještajnom razdoblju nisu precizno alocirana sredstva za potrebe Jedinice u okviru odobrenog proračuna, te je pohađanje obuka unutarnjih revizora zavisilo od raspoloživih sredstava. S tim u vezi napominjemo da je Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH definirano da će jedinice unutarnje revizije u okviru proračunskog korisnika imati proračunsku alokaciju koja se može identificirati i preko koje se mogu pratiti rashodi u svezi s izvršavanjem aktivnosti uspostavljenih Zakonom, te da je obveza kontinuirane profesionalne edukacije precizno definirana u Standardima unutarnje revizije, Etičkom kodeksu, kao i propisima koji uređuju ovu oblast.

Preporuka:

- Preporučuje se rukovoditeljima jedinica intere revizije i rukovodstvu institucija da stvore potrebne uvjete za provedbu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora kroz sačinjavanje planova obuka i osiguranje njihove provedbe kako bi unutarnji revizori bili u mogućnosti kontinuirano unapređivati svoje znanje i vještine potrebne za izvršavanje aktivnosti unutarnje revizije.

Napominjemo da sticanje odgovarajućeg stručnog obrazovanja, certifikata, treninga i obavljanje drugih vidova propisane edukacije, pomaže unutarnjim revizorima da razvijaju razinu vještina i iskustava koji se zahtijevaju kako bi stručno obavljali svoje profesionalne obaveze, te time doprinijeli unapređenju poslovanja organizacije. Ukoliko interni revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještine, potrebne za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti, može se dovesti u pitanje da li su angažmani unutarnjih revizora obavljani stručno i da li doprinose unapređenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući preporuke i savjete u svezi s aktivnostima koje su predmet revidiranja.

f) Osiguranje i unapređenje kvaliteta unutarnje revizije - analiza poštivanja propisa kojima se regulira ova oblast i provedbe pripadajućih korektivnih planova aktivnosti

Sukladno Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj 74/21), jedinice unutarnje revizije obvezne su donijeti program osiguranja i unapređenja kvaliteta u kojem su sadržani podatci o aktivnostima koje se planiraju provesti, u godini na koju se program odnosi, kako bi se osigurao zahtijevani kvalitet u funkcioniranju unutarnje revizije. O provedenim mjerama i aktivnostima na unapređenju funkcioniranja unutarnje revizije, jedinice unutarnje revizije su obavezne izvješćivati rukovoditelja institucije i SHJ kroz izvješće o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta.

Od 20 jedinica unutarnje revizije ukupno 14 jedinica (70%) dostavilo je SHJ izvješće o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta za izvještajno razdoblje u kojem su sadržani rezultati i zaključci provedene kontrole od strane rukovoditelja JUR s planovima aktivnosti na daljnjem unapređenju funkcije unutarnje revizije. Izvješće za predmetnu godinu nisu dostavile: JUR Parlamentarne skupštine BiH, JUR Ministarstva financija i trezora BiH, JUR Ministarstva odbrane BiH, IR Ministarstva sigurnosti BiH, JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH i IR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Na temelju analize dostavljenih izvješća o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta, u nastavku navodimo neke od ključnih oblasti koje su od strane rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, koji su dostavili ova izvješća, prepoznate kao područja u kojima postoji prostor za unapređenje:

- stručnost unutarnjih revizora i profesionalna pažnja, što se može postići kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju unutarnjih revizora i stalni nadzor od strane rukovoditelja JUR i
- razvoj suradnje s rukovodstvom institucija kako bi se blagovremeno donosili planovi unutarnje revizije i povećao stupanj realizacije preporuka.

Dodatno, u svojim izvješćima jedinice unutarnje revizije su ukazale i na neophodnost daljnjeg razvoja financijskog upravljanja i kontrole u institucijama, posebice u dijelu uspostave i ažuriranja baze podataka o procesima i upravljanja rizicima, a za šta je odgovorno rukovodstvo institucije.

Preporuka:

- Preporučuje se jedinicama unutarnje revizije da kontinuirano, za svaku godinu, izrade program osiguranja i unapređenja kvaliteta, provode stalni nadzor i periodična samoocjenjivanja, te da o rezultatima izvješćuju rukovodioca institucije i SHJ.

g) Analiza ostalih podataka i izvješća koje su JUR obavezne sačiniti i dostavljati SHJ na temelju Zakona i podzakonskih propisa

Svi zaposleni unutarnji revizori u institucijama BiH ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH. Naime, jedinice unutarnje revizije dostavljaju SHJ, kroz svoja godišnja izvješća, informacije i podatke o: načinu organizacije unutarnje revizije, opisu poslova i uvjeta za zapošljavanje u jedinicama unutarnje revizije, zadacima i ovlastima unutarnje revizije što dokumentiraju dostavljanjem izvoda iz pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, potpisanim Poveljama unutarnje revizije i Sporazumima o vršenju funkcije unutarnje revizije. Na temelju ovih podataka SHJ prati usklađenost s relevantnim propisima postojeće organizacije unutarnje revizije, uključujući njene ovlasti, odgovornosti, djelokrug rada, način odobravanja planova i izvješćivanja. Navedeni podatci omogućuju procjenu da li je osigurana funkcionalna neovisnost unutarnje revizije.

Opisi poslova i organizacijska uspostava unutarnje revizije usklađeni su s relevantnim propisima u 17 od ukupno predviđenih 19 institucija. U javnom poduzeću BHRT je također usklađena organizacijska uspostava unutarnje revizije. Zaključno s 31. 12. 2022. godine ukupno dvije institucije nemaju usklađen pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s propisima iz oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH. To

su Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (BHANSA).

Podaci o popunjenosti jedinica unutarnje revizije dani su u okviru tablice broj 1. ovog izvješća. Naime, zaključno s 31. 12. 2022. godine od ukupno 20 jedinica unutarnje revizije, 12 je u potpunosti kadrovski popunjeno. S tim u vezi posebno ističemo činjenicu da se ne može očekivati ista pokrivenost područja poslovanja institucije revizijama, u institucijama za koje su nadležne jedinice koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene kao u institucijama u kojima usluge unutarnje revizije pružaju kadrovski u potpunosti popunjene jedinice, a time i na veću izloženost neotkrivanju značajnih rizika koji mogu ugroziti poslovanje institucije.

Na temelju podataka iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije, SHJ je obaviještena da je u izvještajnom razdoblju u jednoj instituciji (Službi za zajedničke poslove institucija BiH) unutarnja revizija uočila nepravilnosti za koje je procijenila da mogu rezultirati kršenjem propisa o čemu je, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, obavijestila rukovodstvo institucije.

Preporuke:

- Preporučuje se Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA da poduzmu potrebne aktivnosti na izmjeni pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju kako bi se stvorili potrebni uvjeti za uspostavu i funkcioniranje unutarnje revizije i u ovim dvjema institucijama sukladno propisima koji uređuju ovu oblast.
- Preporučuje se institucijama u kojima nije u potpunosti popunjena jedinica unutarnje revizije da, u suradnji s Ministarstvom financija i trezora BiH i Sektorom za proračun MFiT BiH, poduzmu sve potrebne aktivnosti na zapošljavanju osoblja unutarnje revizije u svrhu popunjavanja upražnjenih pozicija i omogućavanja nesmetanog obavljanja funkcije unutarnje revizije, sukladno propisima i u punom kapacitetu.

5.3. Unapređenje sustava unutarnje revizije

U svrhu unapređenja sustava unutarnje revizije i dosljedne primjene propisa i metodologije rada, a na temelju rezultata provedenog Godišnjeg pregleda kvaliteta, SHJ je sukladno članku 14. stavak (3) Pravilnika o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH, dala i preporuke za otklanjanje nedostataka koji su uočeni tijekom pregleda. Napominjemo da su jedinice unutarnje revizije obavezne poduzeti potrebne korektivne aktivnosti u svom radu, te o njima izvijestiti SHJ u okviru godišnjeg izvješća unutarnje revizije i izvješća o programu osiguranja i unapređenja kvaliteta za 2023. godinu, da bi SHJ kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije upoznala Vijeće ministara BiH s rezultatima mjera poduzetih na usklađivanju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2022. godinu dalo je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o

izvršenim unutarnjim revizijama u izvještajnom razdoblju. Efekti unutarnje revizije koji su obuhvaćeni konsolidiranim izvještajem ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice unutarnje revizije u smislu unapređenja poslovanja i funkcioniranja institucija BiH. Također, efekti unutarnje revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavi i dogradnji sustava javne unutarnje financijske kontrole i unutarnje revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje unutarnja revizija pruža menadžmentu institucija.

Rezultati rada unutarnje revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, ali i u realizaciji danih preporuka i unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju unutarnje revizije, s druge strane. Potrebno je da rukovoditelji jedinica unutarnje revizije posebnu pozornost posvete unapređenju procesa planiranja, što podrazumijeva usmjeravanje aktivnosti unutarnje revizije u područja u kojima se, na temelju sveobuhvatne analize poslovanja i upravljanja rizicima, identificiraju slabosti unutarnjih kontrola. Također, potrebno je kontinuirano težiti povećanju efikasnosti i učinka revizije kroz porast broja planiranih i izvršenih revizija. Unapređenje procesa planiranja je preduvjet za povećanje doprinosa unutarnje revizije ostvarenju ciljeva institucije i boljoj usklađenosti poslovanja s propisima, što se može postići kroz bolju iskorištenost revizijskih resursa, porast broja revidiranih područja i danih preporuka za otklanjanje utvrđenih slabosti.

Dodatni efekti unutarnje revizije umnogome će ovisiti i od efikasnosti i efektivnosti kadrovske popunjavanja i ustrojstvenog usklađivanja jedinica koje nisu u potpunosti ili popunjene ili uspostavljene s relevantnim propisima, ali isto tako i od spremnosti menadžmenta i unutarnjih revizora za daljnji napredak na razvoju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, ali i razvoju cjelokupnog koncepta PIFC-a. Važan zadatak i izazov za SHJ i jedinice unutarnje revizije svakako je i dosljedna provedba kontrole kvaliteta rada unutarnje revizije sukladno Pravilniku o provedbi osiguranja i unapređenja kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH, koji je pripremljen sukladno zahtjevima Standarda unutarnje revizije i primjerima dobre prakse. Navedeni pravilnik predstavlja rezultat zajedničkog rada SHJ i eksperata EU Projekta "PIFC-3", kojim je detaljno definiran način provedbe kontrole svakog od učesnika u ovom procesu, rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, i SHJ i vanjskih ocjenitelja. Odluka o donošenju Pravilnika objavljena je u prosincu 2021. godine.⁹³

Jedna od aktivnosti koja je, također, realizirana u okviru Projekta EU "PIFC-3" jeste i izrada odgovarajućeg softverskog rješenja (PIFC aplikacije) kao tehničke potpore procesu provođenja unutarnje revizije u javnom sektoru BiH. PIFC aplikacija je razvijena s ciljem unapređenja efikasnosti u radu unutarnje revizije i njene usklađenosti sa Standardima u procesu planiranja aktivnosti unutarnje revizije i provedbe revizija uz dosljednu primjenu kontrole kvaliteta, i u segmentu godišnjeg izvješćivanja unutarnje revizije. SHJ je i u 2022. godini održala obuke tijekom kojih je prezentirana praktična primjena PIFC aplikacije.

Iz svega iznesenog u ovom izvješću primjetno je da je u prethodnom razdoblju učinjen dodatni napredak u uspostavi i razvoju sustava unutarnje revizije, koji se ogleda u pripremi, objavljivanju i primjeni propisa kojima se definira sustav unutarnje revizije i funkcionalne uspostave sustava unutarnje revizije od strane SHJ s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, s druge strane. Ipak, stupanj napretka u ovoj oblasti od

---

⁹³ U "Službenom glasniku BiH" broj 74/21 i na internet stranici SHJ.

strane institucija BiH mogao bi i morao bi biti na znatno višoj razini, čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sustava javne unutarnje financijske kontrole europskim vrijednostima.

6. STRATEGIJA RAZVOJA SUSTAVA UNUTARNJIH FINANCIJSKIH KONTROLA U INSTITUCIJAMA BIH ZA RAZDOBLJE 2020-2025. GODINE U DIJELU KOJI SE ODNOSI NA UNUTARNJU REVIZIJU

6.1. Osnove Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025. godine i informacija o njenoj realizaciji

Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025. godine (Strategija) usvojilo je Vijeće ministara BiH na svojoj 8. sjednici, održanoj 11. 6. 2020. godine. Strategija je izrađena u okviru Projekta EU "PIFC-3", kroz zajedničku suradnju eksperata Projekta i SHJ, sukladno okvirnom strateškom dokumentu koji je odobrio Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju.

Strategija predstavlja nastavak opredjeljenja Vijeća ministara BiH za daljnje jačanje preduvjeta za zakonski usklađeno, efikasno, transparentno i odgovorno upravljanje javnim financijama. Djelotvoran sustav unutarnjih financijskih kontrola doprinosi jačanju fiskalne discipline, većoj transparentnosti i odgovornosti, te primjeni principa "vrijednost za novac" u upravljanju javnim sredstvima. Strategija se odnosi na razdoblje 2020-2025. godine.

Sveobuhvatan strateški cilj, sukladno Strategiji, jeste da se kroz funkcionalan i djelotvoran sustav PIFC-a ublaže ključni rizici u poslovanju institucija Bosne i Hercegovine, što podrazumijeva dalje integriranje i operacionalizaciju sustava unutarnjih kontrola u ključne procese upravljanja javnim financijama, fokusirana na područja visokog rizika i podržana neovisnom i profesionalnom funkcijom unutarnje revizije. Strategijom su dalje razrađeni i konkretni strateški ciljevi i operativne mjere za unapređenjem u oblasti sustava financijskog upravljanja i kontrole, i u oblasti sustava unutarnje revizije, te monitoringa i izvješćivanja o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine. Konkretno, u oblasti sustava unutarnje revizije u institucijama BiH strateški cilj je: *"Efikasno korištenje resursa unutarnje revizije i ostvarivanje dodate vrijednosti sukladno međunarodnim standardima"*, dok je u oblasti monitoringa i izvješćivanja o PIFC-u strateški cilj: *"Unaprijeđeno praćenje efektivnosti PIFC-a od strane SHJ MFiT BiH i Vijeća ministara BiH"*.

Sastavni dio Strategije je Akcijski plan i on sadrži ciljeve utvrđene Strategijom, mjere koje je potrebno poduzeti za njihovu realizaciju, razdoblje u kojem se očekuje realizacija, nositelje aktivnosti, pokazatelje uspješnosti i izvore financiranja utvrđenih mjera i aktivnosti. Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcijskih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcijskog plana izvodi se iz

Akcijskog plana Strategije i daje pregled aktivnosti koje je potrebno provesti radi realizacije predviđenih mjera.

Strategijom je dalje definirano da će SHJ izvješćivati Vijeće ministara BiH o realizaciji Strategije u okviru redovitog Godišnjeg konsolidiranog izvješća o sustavu unutarnje revizije u institucijama BiH i Konsolidiranog godišnjeg izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrola. Sukladno Strategiji i Akcijskom planu, SHJ je blagovremeno pripremila Operativni godišnji akcijski plan za 2022. godinu, te sukladno njemu poduzela potrebne korake na realizaciji utvrđenih ciljeva.

6.2. Operativni godišnji akcijski plan Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2022. godinu

U skladu sa Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2020-2025. godina SHJ je donijela Odluku o donošenju Operativnog godišnjeg akcijskog plana Strategije za 2022. godinu (u daljnjem tekstu: "Operativni godišnji akcijski plan"), koja je objavljena na internet stranici SHJ. Navedenom odlukom predviđeno je da će SHJ u posebnom dijelu godišnjih konsolidiranih izvješća o sustavu unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu izvijestiti Vijeće ministara BiH o realizaciji mjera i aktivnosti iz Operativnog godišnjeg akcijskog plana.

Operativni godišnji akcijski plan sastavni je dio navedene odluke i sadrži ciljeve utvrđene Strategijom, aktivnosti za realizaciju utvrđenih ciljeva, nositelje aktivnosti, rokove za njihovu provedbu i pokazatelje uspješnosti. Radi bolje preglednosti, Izvješće o realizaciji Operativnog godišnjeg akcijskog plana Strategije za 2022. godinu, u dijelu koji se odnosi na oblast unutarnje revizije, nalazi se u prilogu broj 1. ovog izvješća.

7. REALIZACIJA ZAKLJUČAKA VIJEĆA MINISTARA BIH

Vijeće ministara BiH je na svojoj 54. sjednici, koja je održana 28. 7. 2022. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidiranim izvješće unutarnje revizije, donijelo sljedeće zaključke:

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine upoznato je s Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije za 2021. godinu.
2. Zadužuju se Ministarstvo sigurnosti BiH, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA da u što kraćem roku poduzmu i okončaju sve potrebne radnje vezane za usklađivanje svojih pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s relevantnim propisima.
3. Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo obrane BiH, Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova

BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, u kojima nisu u potpunosti kadrovski popunjene jedinice unutarnje revizije, da zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2022. godini.

4. Zadužuje se Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA, u okviru koje je propisana obveza uspostave jedinice unutarnje revizije, da osigura neophodna sredstva i provede procedure uspostavljanja jedinice unutarnje revizije i zapošljavanja unutarnjih revizora u 2022. godini.
5. Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije da pripreme i u suradnji s rukovoditeljima institucija donesu godišnji plan obuka osoblja unutarnje revizije i osiguraju potrebne uvjete za njegovu implementaciju kako bi osoblje unutarnje revizije moglo ispuniti svoje obveze u pogledu propisane kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora, sukladno relevantnim propisima i zahtjevima standarda unutarnje revizije.
6. Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica MFiT BiH da prati ispunjavanje obveze kontinuirane profesionalne edukacije osoblja unutarnje revizije u institucijama BiH i da, u slučajevima nepoštovanja propisa koji reguliraju ovu oblast, preispita adekvatnost i kompetentnost unutarnjih revizora u pogledu profesionalnih kompetencija potrebnih za kvalitetno izvršavanje radnih zadataka od strane osoblja unutarnje revizije koje nije ispunilo propisanu obvezu kontinuirane profesionalne edukacije.
7. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora BiH da osigura neophodne uvjete za funkcionalno uspostavljanje i funkcioniranje PIFC aplikacije od strane institucija BiH.
8. Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica MFiT BiH da osigura obuku i uputstvo za unutarnje revizore u institucijama BiH o načinu primjene PIFC aplikacije.
9. Zadužuju se institucije BiH i zaposleni u jedinicama unutarnje revizije da pruže svu neophodnu potporu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici MFiT BiH i Ministarstvu financija i trezora BiH na uvođenju i primjeni PIFC aplikacije.
10. Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i unutarnji revizori u institucijama BiH da se u obavljanju svojih radnih zadataka u potpunosti pridržavaju metodologije i uputstava Središnje harmonizacijske jedinice MFiT BiH koji, između ostalog, podrazumijevaju i dosljednu primjenu PIFC aplikacije sukladno uputstvu o načinu njene primjene.
11. Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora BiH i Središnja harmonizacijska jedinica MFiT BiH da Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2021. godinu dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

Nakon zaprimanja obavijesti o usvajanju navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH SHJ je o njima upoznala sve institucije BiH na koje se zaključci odnose, kao i jedinice unutarnje revizije, kako bi poduzeli potrebne mjere i radnje na njihovoj realizaciji. Tijekom pripremnih aktivnosti na izradi Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2022. godinu, SHJ je tražila od institucija BiH i jedinica unutarnje revizije da, uz godišnje izvješće unutarnje revizije, dostave i informacije o realizaciji prethodno navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH.

Na temelju informacija dobijenih od institucija BiH i jedinica unutarnje revizije, te aktivnosti poduzetih od strane SHJ, u nastavku prikazujemo pregled realizacije već navedenih zaključaka:

- (1) Vijeće ministara BiH upoznalo se, na svojoj 54. sjedinici održanoj 28. 7. 2022. godine, s Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije institucija BiH za 2021. godinu.
- (2) Od tri institucije BiH, na koje se odnosi zaključak Vijeća ministara BiH da u što kraćem roku poduzmu i okončaju sve potrebne radnje u svezi s usklađivanjem svojih pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s relevantnim propisima, primili smo sljedeće obavijesti koje u nastavku navodimo.
  - Ministarstvo sigurnosti BiH je okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji Ministarstva, koji je u dijelu unutarnje revizije usklađen s relevantnim propisima i na koji je SHJ dala suglasnost. Pravilnik je usvojen na 57. sjedinici Vijeća ministara BiH 9. 11. 2022. godine.
  - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH dostavila je obavijest da je nacrt novog pravilnika o unutarnjoj organizaciji Direkcije u proceduri izmjene. Naime, nakon što su pribavljena potrebna mišljenja Pravilnik je 9. 11. 2022. godine uvršten na dnevni red sjednice Vijeća ministara BiH, ali nije usvojen. U prosincu 2022. godine pripremljen je i poslat Nacrt pravilnika Direkcije radi prikupljanja mišljenja nadležnih institucija.
  - Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA obavijestila je da su u tijeku aktivnosti u svezi s realizacijom zaključaka Vijeća ministara BiH, o čemu će pravovremeno obavijestiti SHJ.
- (3) Od ukupno osam institucija koje nisu u potpunosti kadrovski popunile jedinicu unutarnje revizije i na koje se odnosi zaključak da, zajedno s Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2022. godini, obaviješteni smo o sljedećem:
  - dvije institucije su u izvještajnom razdoblju u potpunosti okončale aktivnosti na kadrovskom popunjavanju jedinice unutarnje revizije, a to su Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Ministarstvo civilnih poslova BiH,
  - od dvije institucije koje su, kao preduvjet za pokretanje konkursne procedure za kadrovsko popunjavanje jedinice unutarnje revizije, trebale prethodno okončati aktivnosti na izmjeni pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u izvještajnom razdoblju jedna je to i ispunila, a to je Ministarstvo sigurnosti BiH, dok je druga, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, u fazi izmjene pravilnika,
  - u razdoblju izrade ovog izvješća okončana je procedura popunjavanja jedne od dvije sistematizirane pozicije unutarnjeg revizora u Ministarstvu pravde BiH,
  - od preostale tri institucije koje nemaju u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu unutarnje revizije, a to su Ministarstvo financija i trezora BiH, Ministarstvo komunikacija i prometa BiH i Ministarstvo obrane BiH, primili smo samo od

Ministarstva odbrane BiH obavijest da je pokrenuta, u izvještajnom razdoblju, konkursna procedura za popunjavanje upražnjene pozicije rukovoditelja JUR.

- (4) Od Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA, na koju se odnosi zaključak broj 3. Vijeća ministara BiH da je potrebno da osigura sredstva i provede procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2022. godini, primili smo uopćeno obavještenje koje je navedeno u okviru točke 1, a to je da su u tijeku aktivnosti na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH o čemu će SHJ biti pravovremeno obaviještena.
- (5) Na temelju godišnjih izvješća dostavljenih od jedinica unutarnje revizije, obaviješteni smo da su sve jedinice unutarnje revizije u suradnji s rukovoditeljima institucija donijele godišnji plan obuka unutarnjih revizora za izvještajno razdoblje i da je, sukladno njemu, omogućeno unutarnjim revizorima da sudjeluju na stručnim obukama u svrhu ispunjavanja propisane obveze kontinuirane profesionalne edukacije.
- (6) Na temelju evidencija koje vodi o prisustvu unutarnjih revizora obukama, koje je u izvještajnom razdoblju organizirala SHJ i Koordinacijski odbor SHJ, zaprimljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije za priznavanje i bodovanje obuka drugih izvođača obuka i izdatih mišljenja SHJ, te dostavljenih godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, SHJ je utvrdila da su svi unutarnji revizori u institucijama BiH u 2022. godini ispunili minimalno propisani broj bodova KPE-a, kao dokaz stručnog usavršavanja putem obuka i na druge načine koji su definirani relevantnim propisima.
- (7) Stručna IT služba Ministarstva financija i trezora BiH je u tijeku 2022. godine, u suradnji sa stručnom IT službom Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH, pružila potrebnu pomoć na osiguranju neophodnih uvjeta za funkcionalno uspostavljanje PIFC aplikacije⁹⁴ od strane institucija BiH. Nakon što su u lipnju 2022. godine stručne službe ovog Ministarstva okončale aktivnosti u svezi s instaliranjem aplikacije na server Ministarstva financija i trezora BiH, pružile su i potrebnu pomoć i podršku u otklanjanju smetnji za primjenu PIFC aplikacije u njenom punom kapacitetu od strane krajnjih korisnika – institucija BiH. U razdoblju izrade ovog izvješća otklonjene su smetnje koje su onemogućavale pouzdano i sigurno korištenje PIFC aplikacije u punom kapacitetu od strane osoblja unutarnje revizije kako je to i predviđeno relevantnim propisima.

Od 1. 3. 2023. godine unutarnji revizori koriste i primjenjuju u svom radu PIFC aplikaciju, a u njoj će biti sadržani podatci koji se odnose na razdoblje od 1. 1. 2023. godine.
- (8) U izvještajnom razdoblju SHJ je organizirala tri obuke tijekom kojih su unutarnji revizori imali priliku u potpunosti se upoznati s funkcionalnostima PIFC aplikacije koje su na raspolaganju unutarnjoj reviziji, načinom njene primjene u radu unutarnje revizije i izvješćivanju, kao i mogućnostima korištenja podataka o financijskom upravljanju i kontroli institucija. Dodatno, priliku da se upoznaju s načinom korištenja PIFC aplikacije

---

⁹⁴ Aplikativno-softversko rješenje razvijeno u okviru projekta EU "Unapređenje javne unutarnje financijske kontrole u BiH" kao podrška razvoju FUK-a i unutarnje revizije u javnom sektoru BiH.

osoblje unutarnje revizije institucija BiH imalo je i kroz sudjelovanje na dvodnevnoj Konferenciji za unutarnje revizore koju je Koordinacijski odbor SHJ održao u lipnju 2022. godine, na temu: "Primjena aplikacije PIFC u svrhu unapređenja rada unutarnje revizije u javnom sektoru".

U izvještajnom razdoblju pripremljeno je i Korisničko uputstvo za PIFC aplikaciju od strane IT kompanije koja je izradila ovu aplikaciju, a isto je dostupno svim korisnicima u okviru same aplikacije.

(9) Institucije BiH i osoblje unutarnje revizije u ovim institucijama pružili su u prethodnom razdoblju svu zahtjevanu pomoć i potporu SHJ MFiT BiH na uvođenju PIFC aplikacije u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju. U tijeku 2022. godine aktivnosti u vezi s PIFC aplikacijom bile su usmjerene na okončanje aktivnosti na stavljanju aplikacije u upotrebu u njenom punom kapacitetu, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, te njenom nesmetanom korištenju na način kako je to zahtjevano relevantnim propisima.

(10) Na temelju godišnjih izvješća dostavljenih od jedinica unutarnje revizije, obaviješteni smo da svi rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i unutarnji revizori u institucijama BiH u obavljanju svojih radnih zadataka poštuju i primjenjuju metodologiju i uputstva SHJ MFiT BiH. U tijeku 2022. godine PIFC aplikacija u dijelu unutarnje revizije nije bila spremna za stavljanje u upotrebu i njeno nesmetano korištenje na način kako je to predviđeno, te ju stoga osoblje unutarnje revizije nije bilo u mogućnosti koristiti u svom radu.

(11) Do momenta sačinjavanja ovog izvješća nismo raspolagali informacijama da li je Parlamentarna skupština BiH razmatrala Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2021. godinu.

8. ZAKLJUČAK

Svi prethodno navedeni podtaci u ovom izvješću dani su i obrađeni na temelju godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije, koji se dostavljaju u papirnom i tabličnom formatu. Izvješće je obuhvatilo i podatke iz prethodnih godišnjih konsolidiranih izvješća unutarnje revizije. Ovo izvješće je dao pregled zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, podatke o: aktivnostima SHJ, jedinicama unutarnje revizije i izvršenim unutarnjim revizijama, preporukama iz izvješća unutarnje revizije, poštivanju metodologije rada unutarnje revizije, kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, podatke o godišnjem pregledu kvaliteta koji provodi SHJ, realizaciji Operativnog godišnjeg akcijskog plana Strategije⁹⁵ za 2022. godinu, kao i o mjerama i aktivnostima poduzetim od strane institucija i unutarnje revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

---

⁹⁵ Strategija razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2020-2025. godine.

Kao što smo to u izvještaju i naveli, očekujemo da će primjena PIFC aplikacije uveliko olakšati i rad jedinicama unutarnje revizije, ali i proces izvješćivanja učiniti i efikasnijim i bržim, u smislu izrade pojedinačnih revizijskih izvješća, i u izradi godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije, a očekujemo i da će sve to omogućiti SHJ efikasniju izradu sveobuhvatnih i potpunijih konsolidiranih izvješća, koji će sadržati i podatke o statusu realizacije preporuka u dužem razdoblju.

Sukladno zaključcima godišnjeg pregleda SHJ koji su navedeni u okviru dijela 5. *Pregled kvaliteta unutarnje revizije u institucijama BiH koji provodi SHJ* ovog izvješća, u nastavku iznosimo pregled preporuka u kojima su sadržane mjere i aktivnosti koje je potrebno poduzeti u svrhu daljnjeg razvoja i unapređenja sustava unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i korektivne aktivnosti koje su u svom radu obavezne primjenjivati jedinice unutarnje revizije.

9. PREGLED PREPORUKA

Sukladno podacima i zaključku navedenim u Konsolidiranom izvješću, preporučujemo:

1. Predsjedništvu BiH da potpiše Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije i Povelju unutarnje revizije s Jedinicom unutarnje revizije Ministarstva financija i trezora BiH;
2. jedinicama unutarnje revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada kojom je precizno utvrđen rok za izradu planova rada unutarnje revizije (31. prosinac), a u cilju njihovog blagovremenog donošenja kontinuirano jačaju suradnju sa rukovodstvom institucije;
3. jedinicama unutarnje revizije koje usluge unutarnje revizije pružaju za više institucija da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada kojom je propisana obveza i precizno utvrđen rok za izradu konsolidiranih planova rada;
4. jedinicama unutarnje revizije da u planovima rada detaljno obrazlože rezultate izvršene procjene rizika i posljedičnu vezu s odabranim "visokorizičnim" područjima revidiranja;
5. jedinicama unutarnje revizije koje nisu u potpunosti realizirale planove rada da poduzmu potrebne aktivnosti u svrhu adekvatnog planiranja, potpune uposlenosti osoblja unutarnje revizije i osiguranja nadzora nad revizijskim angažmanima kako bi se planovi u cjelosti i realizirali;
6. jedinicama unutarnje revizije da kontinuirano ukazuju na značaj provedbe preporuka unutarnje revizije u svrhu otklanjanja uočenih slabosti i nepravilnosti u sustavu unutarnjih kontrola, a sve u cilju zakonitog i svrsishodnog korištenja proračunskih sredstava;
7. rukovodiocima jedinica unutarnje revizije da uspostave neophodne procedure u okviru unutarnjeg ocjenjivanja, što obuhvata, između ostalog, praćenje i analizu rada, uporedne analize poslovanja na temelju relevantnih pokazatelja, uspostavu pokazatelja uspješnosti na godišnjoj razini, dosljednu primjenu stalnog nadzora i praćenje ostvarenja postavljenih pokazatelja učinka;

8. rukovoditeljima jedinica intere revizije i rukovodstvu institucija da stvore potrebne uvjete za provedbu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora kroz sačinjavanje planova obuka i osiguranje njihove provedbe kako bi interni revizori bili u mogućnosti kontinuirano unapređivati svoje znanje i vještine potrebne za izvršavanje aktivnosti unutarnje revizije;
9. jednicama unutarnje revizije da kontinuirano, za svaku godinu, izrade program osiguranja i unapređenja kvaliteta, provode stalni nadzor i periodična samoocjenjivanja, te da o rezultatima izvješćuju rukovoditelja institucije i SHJ;
10. Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA da poduzmu potrebne aktivnosti na izmjeni pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju kako bi se stvorili neophodni uvjeti za uspostavu i funkcioniranje unutarnje revizije i u ovim dvjema institucijama sukladno propisima koji uređuju ovu oblast;
11. institucijama u kojima nije u potpunosti popunjena jedinica unutarnje revizije da, u suradnji s Ministarstvom financija i trezora BiH i Sektorom za proračun MFiT BiH, poduzmu sve potrebne aktivnosti na zapošljavanju osoblja unutarnje revizije u svrhu popunjavanja upražnjenih pozicija i omogućavanja nesmetanog obavljanja funkcije unutarnje revizije, sukladno propisima i u punom kapacitetu.

Broj: 02-1-16-7-25-24/23

Sarajevo, 30.03.2023. godine

RAVNATELJ

Mr. Vladimir Stanimirović, v.r.

Prilog:

-Izvješće o realizaciji Operativnog godišnjeg akcijskog plana Strategije razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za 2022. godinu - dio koji se odnosi na sustav unutarnje revizije (Prilog broj 1)

